WIGILIA DLA MIESZKAŃCÓW

Mieszkańców Wieliczki zapraszamy na tradycyjne spotkanie wigilijne, które odbędzie się na wielickim Rynku Górnym 23 XII o godz. 12:00, s. 32

BARBÓRKA W MEDIATECE

Serdecznie zapraszamy na Barbórkę, 4 grudnia od godz. 10:00 w Wielickiej Mediatece - spotkania, projekcje, pokazy, zabawy dla najmłodszych s. 32

MIKOŁAJKI Z CENTRUM KULTURY

Już 6 grudnia do Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce oraz świetlic środowiskowych zawita św. Mikołaj :) Serdecznie zapraszamy, s. 32

Bezpłatny magazyn kulturalno-informacyjny

nr 12 (61), grudzień 2018

Puls Wieliczki

ISSN: 2353-3226

DLA NIEPODLEGŁEJ s. 4

fot. Wieliczka City

GRUDZIEŃ 2018

aktualności / wydarzenia

3 ŚLUBOWANIE Burmistrza. Nowa Rada Miejska 2018 - 2023
3 OSTATNIA SESJA RADY W KADENCJI 2014 - 2018
4 Wieliczka na 100-lecie Niepodległości Polski
5 „Odzyskali, co najlepsze. To Ojczyzna twa."
6 11. listopada w Czarnochowicach
6 Uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej oraz poświęcenie Krzyża
7 Wielicki Bieg Niepodległości
8 Wspólne śpiewanie patriotyczne przedszkolaków i młodzieży
9 XII Harcerski Bieg Niepodległości
12 ŚWIATY MOJE - wernisaż Anny Marczyk
13 DO CZTERECH RAZY SZTUKA m.in. Klejnot Wieliczki
14 Wręczenie Henrykowi Kozubskiemu nagrody im. Władysława Orkana
15 Koncert inauguracyjny Motion Music Festival
22 cykl MAMMA MIA
23 FAMILIJNE NIEDZIELE z Centrum Kultury i Turystyki
24 Ochotnicy węgierscy w Legionach Polskich
25 ZIARENKA WYŚPIEWAŁY I MIEJSCE
26 PUCHAR POLSKI W OPOLU
27 33 medale zawodników Wielickiego Klubu Sportowego OYAMA
28 Krystyna Kaczyńska - Ślusarczyk: *Wielicki Kalejdoskop*
30 Relikwie św. Jana Pawła II w Wieliczce

kultura / edukacja

28 Ewa Roeske-Tracz: wiersze świąteczne
29 Nowości wydawnicze z wielickiej księgarni
32 ZWIASTUNY
33 KULTURALNY ROZKŁAD JAZDY

puls świetlic

10 Zajęcia w świetlicach środowiskowych
10 Spotkanie ze św. Mikołajem

zbliżenia

16 *Pełnia życia według Marcela*

felieton historyczny

19 Stanisław Żuławski: *Dżihad Made in Germany – plan Oppenheima*

felieton literacki

20 *Mistrzowie polskiego teatru*

z górnej półki

29 *Jarosław Czechowicz poleca*

porady prawne

31 *Czym jest umowa o dzieło?*

solne miasto

34 Jarmark Świąteczny
35 Ruszają zapisy na półkolonie
35 Spotkanie ze Św. Mikołajem
36 Sukcesy sekcji pływackiej „Solne Miasto"
36 7R Solna czarnym koniem rozgrywek
37 Sukcesy Stowarzyszenia Sportowego GRACJA

by zdrowym być...

38 Zdzisław Kapera: *Nadmiar śluzu i flegmy*

kulinaria

38 PRZEPISY ZE STAREGO KREDENSU: Jak zrobić domową kiszoną kapustę?

rozrywka

39 Krzyżówka

Wydawca / Redakcja

CENTRUM KULTURY
I TURYSTYKI W WIELICZCE
Rynek Górny 6, 32-020 Wieliczka
e-mail: ckit@wieliczka.eu
www.ckit.wieliczka.eu

CKiT CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI W WIELICZCE

Puls Wieliczki

PUNKTY DYSTRYBUCJI:

Wieliczka: Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce, UMIG Wieliczka, CER Solne Miasto, Starostwo Powiatowe, Wielicka Mediateka, Kampus Wielicki, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, Ośrodek Zdrowia, SANEPID, Sklep Paleo, Sklepy Biedronka, Sklepy MARKET POINT, Parana Resto i Cafe, Sklep Lewiatan, Mydlarnia U FRANCISZKA, Cukiernia Bieniak, Salon Best Nails, Sklep Groszek na ul. Reformackiej, Sklep Lewiatan ul. Grotrgera **Krzyszkowice:** Delikatesy Metro, **Czarnochowice:** Sklep ODiDO, **Kokotów:** Sklep Szeląg, świetlica środowiskowa, **Węgrzce Wielkie:** Sklep Szeląg, **Grabie:** Sklep U Hani, **Mała Wieś:** Delikatesy Zak, **Sułków:** Delikatesy Sezam, świetlica środowiskowa, **Lednica Górna:** Sklep Żabka, świetlica środowiskowa, **Zabawa:** Sklep Żabka, **Rożnowa:** Sklep Carrefour, **Pawlikowice:** Sklep Lewiatan, **Koźmice Wielkie:** Sklep Anioł, **Siercza:** Sklep Lewiatan, **Janowice:** Sklep Avita, świetlica środowiskowa, **Raciborsko:** Sklep Groszek, **Gorzków:** Sklep Sowa, **Byszyce:** Sklep „U Justysi", **Grajów:** Sklep MINI-MAX, **Chorągwica:** Sklep Społem, **Mietniów:** Sklep Wielobranżowy Mietniów 264, świetlica środowiskowa, **Jankówka:** Sklep Wołek Agata, Bogusław, **Golkowice:** ABC SMAK, **Grabówki:** Sklep U Kaczora, **Sygneczów:** Sklep Lewiatan, świetlica środowiskowa, **Podstolice:** Sklep U Zbyszka, **Dobranowice:** Sklep obok kościoła

ŚLUBOWANIE BURMISTRZA MIASTA I GMINY WIELICZKA

NOWA RADA MIEJSKA 2018 - 2023

fot. UMiG Wieliczka

„Obejmując urząd Burmistrza Miasta i Gminy Wieliczka, uroczyście ślubuję, że dochowam wierności prawu, a powierzony mi urząd sprawować będę tylko dla dobra publicznego i pomyślności Mieszkańców Miasta i Gminy Wieliczka. Tak mi dopomóż Bóg" - słowa te wypowiedziane zostały przez Artura Kozioła, Burmistrza Miasta i Gminy Wieliczka kadencji 2018-2023, podczas pierwszej Sesji Rady Miejskiej w Wieliczce, która odbyła się 22 listopada 2018 r. w wielickim „Magistracie". *UMiG Wieliczka*

OSTATNIA SESJA RADY **W KADENCJI 2014-2018**

W dniu 14 listopada 2018 r. w Wielickiej Mediatece odbyła się ostatnia sesja Rady Miejskiej w Wieliczce w kadencji 2014-2018. Poza bieżącym porządkiem obrad, był to przede wszystkim czas na podziękowania za 4 lata pracy na rzecz mieszkańców Miasta i Gminy Wieliczka.

W swoich wystąpieniach burmistrz Wieliczki Artur Kozioł oraz Przewodniczący Rady Miejskiej w Wieliczce Tadeusz Luraniec podkreślili jak bardzo ważny był to czas w historii Miasta i Gminy Wieliczka, jak wiele ważnych inwestycji i wydarzeń zostało zrealizowanych, m.in. powstała Wielicka Mediateka, Wielicka Strefa Aktywności Gospodarczej, zorganizowane zostały Światowe Dni Młodzieży w Brzegach. Wszystko to było możliwe dzięki wspólnej pracy radnych Rady Miejskiej w Wieliczce. Słowa podziękowania skierowali także odchodzący wieloletni radni: Alojzy Brożek, Damian Konieczny i Piotr Marzec. Wraz z podziękowaniami za zaangażowanie i pracę na rzecz lokalnej społeczności radni otrzymali pamiątkowe dyplomy i upominki. Skład Rady Miejskiej w Wieliczce kadencji 2014-2018 tworzyli: Luraniec Tadeusz - przewodniczący, Krasoń Małgorzata - wiceprzewodnicząca, Brożek Alojzy - wiceprzewodniczący, Konieczny Damian - wiceprewodniczacy, Bocheńska Aleksandra, Broniowski Tomasz, Dyrda Adam, Gawor Ludwik, Hartabus Włodzimierz, Klimczyk Piotr, Krochmal Krzysztof, Krysa Paweł, Kubas Jan, Lizak Bogdan, Marzec Piotr, Popiołek Paweł, Roehlich Michał, Słowik Marek, Sendor Elżbieta, Starowicz Aleksander, Szostak Sebastian, Windak Kazimierz, Zabawa Agnieszka. *UMiG Wieliczka*

fot. UMiG Wieliczka

Wyjątkowe obchody 100. Rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości rozpoczęła msza św. odprawiona w intencji naszej Ojczyzny w kościele pw. św. Klemensa w Wieliczce.

Po zakończeniu nabożeństwa odbył się tradycyjny przemarsz pocztów sztandarowych, prowadzony pod pomnik Odrodzenia Polski przez Krakowski Szwadron Ułanów im. Józefa Piłsudskiego. Aby uczcić szczególną dla wszystkich Polaków rocznicę, burmistrz Miasta i Gminy Wieliczka Artur Kozioł odsłonił tablicę na pamiątkę 100. rocznicy Odrodzenia Polski, a uroczystego poświęcenia dokonał proboszcz parafii św. Klemensa, ks. kanonik Wojciech Olszowski. Następnie, pod pomnikiem, delegacje poselskie, samorządowe oraz przedstawiciele lokalnych organizacji złożyli biało-czerwone wieńce. Wieliczka włączyła się w ogólnopolską akcję „Niepodległa do hymnu!", dlatego dokładnie o godzinie 12:00 na wielickich plantach wybrzmiał dumnie odśpiewany Hymn Polski, któremu przewodniczyło Towarzystwo Śpiewacze „Lutnia" oraz Reprezentacyjna Orkiestra Dęta Kopalni Soli w Wieliczce. Po raz pierwszy w wielickich obchodach rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości uczestniczył Krakowski Szwadron Ułanów im. Józefa Piłsudskiego pod dowództwem rotmistrza Henryka Bugajskiego. Szwadron zaprezentował wyjątkowy pokaz umiejętności kawaleryjskich. *UMiG Wieliczka*

WIELICZKA NA **100-LECIE NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI**

fot. UMiG Wieliczka

„Odzyskali, co najlepsze. To Ojczyzna twa."

Podczas muzycznego spotkania z okazji 100. rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości, usłyszeliśmy najpiękniejsze i najbardziej popularne utwory patriotyczne w wykonaniu Wielickiej Orkiestry Kameralnej, chóru „Camerata", Chóru im. Jana Pawła II w Strumianach oraz Męskiego Kwartetu Wokalnego Filharmoników Krakowskich w składzie: Mateusz Prendota – tenor, Dominik Czernik – tenor, Krzysztof Barczewski – baryton, Wojciech Tabiś – bas, Marek Pawełek – fortepian oraz Andrzej Szełęga - gitara. Poprzez wspólny śpiew i piękną muzykę wieliczanie pragną wyrazić wdzięczność za bezcenny dar wolności. Wyjątkowy program koncertu przygotował i prowadził Piotr Piwko, dyrygent Wielickiej Orkiestry Kameralnej, który od początku do końca dbał o każdy szczegół. Licznie zgromadzona publiczność miała okazję wysłuchać pięknych patriotycznych utworów w wykonaniu wybitnych solistów. Na koncercie wystąpili: Izabela Szota, Agnieszka Piwko, Maria Piwko, Krzysztof Barczewski, Jaś Szełęga, Antek Szełęga oraz Jacek Piwko. Szczególnym zwieńczeniem koncertu był wspólnie wykonany „Mazurek Dąbrowskiego". *UMiG Wieliczka*

fot. UMiG Wieliczka

11. LISTOPADA W CZARNOCHOWICACH

Tak jak w całej Polsce, tak również w Czarnochowicach uczczono 100. rocznicę Odzyskania Niepodległości. Po uroczystej mszy św. złożono kwiaty pod tablicą Józefa Piłsudskiego. Dodatkową atrakcją był pokaz sztucznych ogni oraz możliwość podziwiania okolicy z nowej 30-metrowej drabiny strażackiej. *CKiT Wieliczka*

fot. UMiG Wieliczka

UROCZYSTE ODSŁONIĘCIE TABLICY PAMIĄTKOWEJ ORAZ POŚWIĘCENIE KRZYŻA

Dla uczczenia 100. Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej społeczność Osiedla Krzyszkowice w Wieliczce - postanowiła odnowić pamiątkowy Krzyż. Historia tego Krzyża sięga końca XVIII wieku, kiedy to wieś Krzyszkowice należała do parafii p.w. Świętego Klemensa w Wieliczce. W roku 1787 w wyniku trzęsienia ziemi kościół parafialny uległ zniszczeniu. Trzynaście lat później, w roku 1800, cesarz Franciszek II wydał zezwolenie na odbudowę zniszczonej świątyni. W kronice miejscowej szkoły można odczytać zapis, który mówi, że Krzyż postawiono i poświęcono 9 listopada 1902 roku na pamiątkę tamtego wydarzenia. W 2017 r. z inicjatywy ówczesnego proboszcza parafii – ks. Wiesława Popielarczyka, narodził się pomysł utworzenia miejsca pamięci. Rada Osiedla Krzyszkowice 19 grudnia 2017 roku powołała Społeczny Komitet Organizacyjny Obchodów 100-lecia Odzyskania Niepodległości RP. Wspólnymi siłami, a także przy wsparciu Burmistrza Miasta i Gminy Wieliczka oraz Banku Spółdzielczego w Wieliczce udało się odrestaurować pamiątkowy Krzyż, zbudować i urządzić Skwer Niepodległości. Uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej oraz poświęcenie Krzyża przez ks. proboszcza Andrzeja Klimarę odbyło się 11 listopada 2018 roku po uroczystej mszy świętej w intencji Ojczyzny.

UMiG Wieliczka

fot. UMiG Wieliczka

WIELICKI BIEG NIEPODLEGŁOŚCI

Tradycyjnie 11 listopada mieszkańcy naszej gminy uczcili patriotyczne święto sportową rywalizacją i zabawą poprzez start w XVI Wielickim Biegu Niepodległości pod patronatem Burmistrza Miasta i Gminy Wieliczka Artura Kozioła. Ponad 260 osób zgromadziło się na linii startu, by wspólnie przebiec trasę dla Naszej Ojczyzny. Bieg rozpoczął się przy Pomniku Odrodzenia Polski na wielickich plantach, następnie uczestnicy pobiegli ulicami Edwarda Dembowskiego oraz Jana Matejki, by dotrzeć na metę przy CER Solne Miasto. Najważniejszym wyróżnieniem były niewątpliwie puchary dla najmłodszych uczestników biegów, którymi zostali: Michalina Prażmowska oraz Mateusz Burda, a także puchary dla najstarszych uczestników biegu, które trafiły w ręce: Zenony Kłapy oraz Andrzeja Gościeja. Ponadto wyróżniono rodzinę Prażmowskich, którzy najliczniej stawili się na starcie biegu. W jedenastoosobowej drużynie znaleźli się: Dagmara, Maja, Antonina, Michalina, Łukasz, Małgorzata, Rafał, Mateusz, Danuta, Maria oraz Franciszek Prażmowscy. *UMiG Wieliczka*

fot. UMiG Wieliczka

WSPÓLNE ŚPIEWANIE PATRIOTYCZNE

PRZEDSZKOLAKÓW I MŁODZIEŻY

Z okazji 100 rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości w Centrum „Solne Miasto" odbyło się tradycyjne śpiewanie pieśni patriotycznych w wykonaniu przedszkolaków i młodzieży szkolnej. W tym roku wspólne świętowanie Dnia Niepodległości przybrało szczególny charakter - grupy przedszkolne zaprezentowały przyśpiewki i tańce typowe dla poszczególnych regionów naszego kraju, a uczniowie szkół wzięli udział w programie, w którym wystąpili soliści, połączone chóry pod dyr. Izabeli Szoty oraz Orkiestra Symfoniczna pod batutą Adama Czyżowskiego. Wydarzenie po raz kolejny odbyło się w ramach akcji „Młodzież Pamięta", realizowanej w województwie małopolskim w czasie obchodów świąt narodowych. *UMiG Wieliczka*

fot. UMiG Wieliczka

XII HARCERSKI BIEG NIEPODLEGŁOŚCI

Za nami 12. edycja Harcerskiego Biegu Niepodległości, który zorganizowaliśmy w ramach projektu „Stulatek dla Stulatki - Związek Harcerstwa Polskiego dla Niepodległej", przy wsparciu Miasta i Gminy Wieliczka oraz Powiatu Wielickiego.

Patrole zuchowe, harcerskie oraz z wielickich szkół podstawowych wzięły udział w grze miejskiej, w trakcie której poznawały 100-letnią historię naszego kraju oraz regionu, miejsca historyczne i kulturalne w Wieliczce, a to wszystko z wykorzystaniem technik harcerskich . Zwycięzcami zostali: I miejsce - Patrol „Brygada JPII" Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Śledziejowicach, II miejsce - Patrol „Giganci z Mietniowa" ze Szkoły Podstawowej w Mietniowie, III miejsce - Patrol „Koperniccy" ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Wieliczce I miejsce w grupie zuchowej - „Sokoliki" Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Gorzkowie Serdecznie dziękujejmy partnerom wydarzenia Kopalnia Soli „Wieliczka" Tężnia Solankowa Wieliczka, Oddziałowe Archiwum Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie, Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka, Kościół Św. Sebastiana w Wieliczce oraz Wielicka Mediateka za pomoc przy organizacji XII Harcerskiego Biegu Niepodległości. Wszystkim patrolom dziękujemy za udział i zaangażowanie, do zobaczenia za rok! *Hufiec ZHP Wieliczka*

PATRIOTYCZNE PRZEDSTAWIENIE DLA SENIORÓW NA CAMPUS MISERICORDIE

Dom Miłosierdzia na Campus Misericordiae tętni życiem! Dzieci ze Szkoły Podstawowej w Grabiu przygotowały niezwykle wzruszające przestawienie patriotyczne, z okazji 100. rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości. Dziękujemy Pani Dyrektor Alicji Strojny oraz Paniom Nauczycielkom, za zaangażowanie dzieci w idee patriotyczne. *UMiG Wieliczka*

fot. UMiG Wieliczka

Lednica Górna

ZAJĘCIA FITNESS W LEDNICY GÓRNEJ

Świetlica środowiskowa w Lednicy Górnej serdecznie zaprasza panie na grupowe zajęcia fitness, które prowadzone są w naszej świetlicy już od 7 lat. Ćwiczenia treningowe zostały opracowane w taki sposób, by każdy bez względu na wiek, warunki fizyczne i kondycję mógł w nich uczestniczyć.

Zajęcia prowadzone są trzy razy w tygodniu. W poniedziałki i środy prowadzimy zajęcia wzmacniające poprawiające kondycję oraz wydolność. W piątki ćwiczenia mentalne, rozciągające typu pilates oraz stretching.

Do ćwiczeń wykorzystujemy stepy, hantle oraz piłki. Dodatkowo na terenie obiektu znajduje się siłownia polowa. Zajęcia prowadzone są w dużej przestronnej sali przez wykwalifikowanego instruktora. Świetlica posiada własny parking.

Janowice

FERIE ZIMOWE W JANOWICACH

Zapraszamy na zajęcia w okresie ferii zimowych do Świetlicy Środowiskowej w Janowicach. W czasie warsztatów każdy znajdzie coś wyjątkowego dla siebie. Będą to zajęcia sportowe, plastyczne i rękodzieła. W przerwach instruktor poprowadzi różnorodne gry i zabawy. Mali kucharze będą mogli wykazać się własną inwencją w przygotowaniu deserów w czasie zajęć kulinarnych. Na zakończenie uczestnicy mogą pochwalić się wiedzą o naszym regionie. Zajęcia będą odbywać się w dniach 14.01.(pn.), 16.01.(śr.), 18.01.(pt.) 2019 r. w godz. od 10.00 do 15.00.

Zapraszamy!

Sułków

KLUB MALUSZKA W SUŁKOWIE

W świetlicy środowiskowej w Sułkowie raz w tygodniu odbywają się zajęcia Klubu Maluszka KORALIK. Są to zajęcia dla dzieci w wieku od półtora do trzech lat. Maluchy poznają świat poprzez zabawy i ruch – a to wszystko przy aktywnym udziale rodziców. Nad zabawą czuwa opiekunka z doświadczeniem i mnóstwem kreatywnych pomysłów. Zapraszamy do zapisów.

CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI

ZE ŚW.

LEDNICA GÓRNA
6 GRUDNIA
GODZ. 18.00
SKRZAT TITELITURY

JANOWICE
5 GRUDNIA
GODZ. 17.00
PRZYGODY ŚW. MIKOŁAJA

SUŁKÓW
8 GRUDNIA
GODZ. 17.00
PRZYGODY ŚW. MIKOŁAJA

Mietniów

ZAJĘCIA W MIETNIOWIE

Rok szkolny w pełni, a w świetlicy w Mietniowie zajęcia trwają w najlepsze. W poniedziałki prowadzone są warsztaty plastyczne, w środy odbywa się Gimnastyka Artystyczna, a w czwartki i w piątki zajęcia Tańca Nowoczesnego dla dzieci. Wciąż mamy kilka wolnych miejsc na warsztaty plastyczne. Niezmiennie zapraszamy również do udziału w zajęciach Fitness dla dorosłych oraz Crossfit dla młodzieży. Zapisy i szczegółowe informacje pod numerem telefonu 519 022 830 lub w poniedziałki, środy, czwartki i piątki od godz. 15.00 w budynku świetlicy.

Sygneczów

SZACHY W SYGNECZOWIE

Mówi się o szachach że to gra królów. Przez wiele wieków, władcy i możni grając w szachy ćwiczyli praktyczne umiejętności analizy i przewidywania ruchów przeciwnika na polu bitwy. Szachy są kombinacją naukowego myślenia z elementami sportu. Ten rodzaj aktywności wpływa nie tylko na rozwój umysłowy, ale także osobowościowy młodego człowieka. Grą w szachy doskonali się pamięć, uwagę, rozwija zdolność koncentracji i strategicznego myślenia. Chcących spróbować swoich umiejętności w tej królewskiej grze, zapraszamy na zajęcia w każdy piątek o godz. 17.00 do świetlicy środowiskowej w Sygneczowie.

Kokotów

SZACHY W KOKOTOWIE

Nauka gry w szachy sprzyja wszechstronnemu rozwojowi dziecka. Kształci pamięć, umiejętność logicznego myślenia, rozwija wyobraźnię. O szachach mówi się, że są grą królewską - dlatego też wymaga od gracza koncentracji i odpowiedzialności w podejmowaniu decyzji. Na zajęcia zapraszamy w każdą środę o godzinie 16:30. Informacje i zapisy: 500 866 483

W WIELICZCE ZAPRASZA NA SPOTKANIE

MIKOŁAJEM

ORAZ SPEKTAKL TEATRALNY DLA DZIECI W ŚWIETLICACH ŚRODOWISKOWYCH

MIETNIÓW
6 GRUDNIA
GODZ. 18.00
OPOWIEŚĆ WIGILIJNA

SYGNECZÓW
5 GRUDNIA
GODZ. 18.30
PRZYGODY ŚW. MIKOŁAJA

KOKOTÓW
6 GRUDNIA
GODZ. 18.30
PRZYGODY ŚW. MIKOŁAJA

Światy moje
Wernisaż Anny Marczyk

„Światy moje" to tytuł wystawy, której wernisaż odbył się w sobotę 24 listopada w Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce. Swoje prace zaprezentowała krakowska malarka Anna Marczyk, która poprzez miejsce zamieszkania, od dziesięciu lat związana jest z Wieliczką. Otwarciu wystawy towarzyszył występ wokalistki Weroniki Kozłowskiej. Prace Anny Marczyk można oglądać w Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce do 28 grudnia. Serdecznie zapraszamy! *CKiT Wieliczka*

fot. CKiT Wieliczka

DO CZTERECH RAZY sztuka

Dwustu pięćdziesięciu małych czytelników odwiedziło kino „Atlantic" aby poznać i zobaczyć, a nawet przytulić się do Józefa Wilkonia, Mistrza malowania zwierząt i zaczarowanych światów.

Okazja była szczególna, bo obchodziliśmy wydanie, aż czterech tytułów z ilustracjami bohatera wydarzenia „Do czterech razy sztuka", które ukazały się w minionych miesiącach. To wiele obrazów działających na wyobraźnię dzieci. Teraz, zadebiutowały na wielkim kinowym ekranie. Młodzi wielbiciele sztuki zafascynowani dziełami Józefa Wilkonia słuchali fragmentów czterech książek, czytanych przez znakomitych aktorów.

Spotkanie zainaugurowała lektura „Klejnotu Wieliczki" Jana Kerdena. Fragmenty czytał Rafał Mohr. Dzieci poznały niezwykłą baśń o

Antku, który jak powiedział na spotkaniu autor książki, inspirowany był postacią malarza i przeniosły się do krainy, gdzie to, co na górze - miasto, domy, codzienność, przestrzeń oswojona - ma swoje podziemne tajemnicze lustrzane odbicie. Ta piękna opowieść uczy przyjaźni, ufania sobie nawzajem i starej jak świat prawdy, że najwięcej zależy od nas samych i od tego, jacy jesteśmy wobec innych. Zasłuchane dzieci wpatrywały się w bajkowe obrazy Józefa Wilkonia i bez trudu przeniosły się do Wieliczki, aby przeżyć z bohaterem wielką przygodę.

Kolejną literacką podróżą w głąb wyobraźni było spotkanie z kolorowymi krowami Ewy Karwan-Jastrzębskiej, pisarki, która wymarzyła sobie ilustracje Mistrza i jej marzenie się spełniło, bo powstała ich wspólna książka. Tom dedykowany jest krowie Pyzi, ukochanej –przyjaciółce okresu wczesnego dzieciństwa Józefa Wilkonia. Wiersze czytała Olga Bończyk czasem z dziećmi, a czasem z Rafałem Mohrem. Krowa galopowała przez ekran rozkwitając kwiatami na grzbiecie, unosząc na sobie rysunki przedstawiające inne zwierzęta. Kolor i słowo, burza i księżyc, wszystko pojawiło się w słowach i obrazach. W wierszach krowy marzą, a nawet się zakochują. Walczą też o wolność innych stworzeń. Dzieci pokochały „Pyzię nad Pyziami" bohaterkę pierwszego wiersza dedykacji.

Do świata dzieci w kinie Atlantic, kreowanego przez wspaniale prowadzącego spotkanie Artura Wolskiego wkroczyły kolejno „Wilczki" Svenji Herrmann, przeżywające świat po raz pierwszy. I tutaj obrazy Józefa Wilkonia ożywiły i nadały kształt bohaterom, którzy uwiedli małych widzów i słuchaczy.

Grand Finale, jak określił tę chwilę prowadzący, była książka „Wróble na kuble" autorstwa Józefa Wilkonia – w całości! Tekst i obraz przypomniał nam o niewielkich ptaszkach, których obecność wpisuje się w naturalny krajobraz naszego otoczenia. Piękna nauka liczenia i ujmujące poczucia humoru autora wierszy.

Po lekturach i rozmowach odbyły się warsztaty malarskie, mali czytelnicy obserwowali - a niektórzy sami przyłożyli pędzel, zaproszeni do tego przez Artystę – jak powstają obrazy Józefa Wilkonia. Mistrz namalował dla dzieci krowę Pyzię, wilczka oraz konika. Składanie autografów trwało ponad godzinę. Każdy dostał osobisty wpis, na pamiątkę.

Organizatorami wydarzenia byli: Biuro Edukacji Urzędu m.st. Warszawy i Stołeczne Centrum Edukacji Kulturalnej, Kino Atlantic, Entropia Słowa oraz Fundacja „Arka" im. Józefa Wilkonia Wydawnictwa Hokus Pokus, Media Rodzina, Prószyński i S-ka,oraz Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce.

Fundacja „Arka" im. Józefa Wilkonia

fot. Aleksandra Wrońska

WRĘCZENIE HENRYKOWI KOZUBSKIEMU

NAGRODY IM. WŁADYSŁAWA ORKANA

30 października w Mediatece burmistrz Miasta i Gminy Wieliczka Artur Kozioł, wręczył Henrykowi Kozubskiemu nagrodę im. Władysława Orkana za propagowanie idei regionalizmu oraz wybitne osiągnięcia w dziedzinie działalności artystycznej i kulturalnej Wieliczki. Odznaczona została również Hanna Kozioł - córka malarza - medalem Królewskiego Górniczego Wolnego Miasta Wieliczki za wieloletnią pracę na rzecz wielickiej strefy kultury. Złotą Odznakę Honorową Województwa Małopolskiego - Krzyż Małopolski Henrykowi Kozubskiemu wręczył wicemarszałek Wojciech Kozak. O część artystyczną zadbał Zespół Szkół Muzycznych w Wieliczce. *UMiG Wieliczka*

fot. UMiG Wieliczka

KONCERT INAUGURACYJNY MOTION MUSIC FESTIVAL

Koncert inaugurujący VI Ogólnopolski Konkurs Akordeonowy „Motion Music Festival", który miał miejsce 15 listopada w Kampusie Wielickim nie był zwyczajnym koncertem… Był Wydarzeniem. Bo tylko tak można określić ogrom i różnorodność muzycznych doznań, których dostarczył bohater wieczoru – Motion Trio.

Artyści Motion Trio czyli Janusz Wojtarowicz, Paweł Baranek i Marcin Gałażyn swoją charyzmą i wrażliwością muzyczną zarazili dwudziestu czterech młodych członków orkiestry akordeonowej, w skład której weszli uczniowie szkół muzycznych z Czasławia oraz Wieliczki. Wspólnie ze swoimi mistrzami, w pierwszej części koncertu dokonali oni prawykonania utworu „Wygrywajki" – 5 Miniatur tanecznych na orkiestrę akordeonową, skomponowanego przez Artystów Motion Trio w ramach programu „Zamówienia kompozytorskie", realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca, zadania dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury. Jak wspomniał Janusz Wojtarowicz, tytuł tej kompozycji miał być nawiązaniem do obchodów 100-nej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości i równocześnie w szerokim wymiarze przybliżyć młodzieży walory i wszechstronność akordeonu. „Wygrywajki" okazały się być utworem, w którym - posługując się muzycznym slangiem - rzeczywiście było bardzo wiele do „wygrania". Z zadaniem tym doskonale poradzili sobie młodzi akordeoniści, prowadzeni i przygotowani przez Oskara Guta. Każda z poszczególnych miniatur cyklu jest barwnym, muzyczno-tanecznym obrazem, którego autorką warstwy wizualnej jest Joanna Styrylska-Gałażyn (realizacja komputerowa - Jarosław Migoń).

Druga część koncertu była magią stworzoną samodzielnie przez Motion Trio. Usłyszeliśmy kompozycje z ostatniej płyty zespołu pt. „Accordion Stories", w tym między innymi „Różę" z udziałem gościa specjalnego, skrzypka Zbigniewa Palety. Ten wdzięczny w swej prostocie, a równocześnie przejmujący utwór pochodzi z filmu „Szczęście świata", którego ścieżka dźwiękowa w wykonaniu Motion Trio otrzymała nagrodę główną na ostatnim Festiwalu Filmów Fabularnych w Gdyni. Szczególnie entuzjastycznie przyjęta przez młodzież została kompozycja „U-Dance", w której nie brak nawiązań do muzyki elektronicznej i dance, podkreślanych perkusyjnymi efektami specjalnymi uzyskiwanymi na akordeonie. Na zakończenie publiczność, która z pewnością dobrowolnie nie pozwoliłaby opuścić artystom sceny, otrzymała w prezencie subtelną, pełną niuansów dynamicznych i ekspresyjnych aranżację Preludium e-moll, op.28 nr 4 F. Chopina. Dobór i interpretacje utworów przez Motion Trio wydawały się tworzyć podróż do świata emocji – od radości przez smutek, zamyślenie, nostalgię, harmonię – tych

wszystkich stanów, które towarzyszą nam na co dzień, na różnych etapach życia. To muzyczne historie, w których cząstkę siebie może odnaleźć każdy z nas…

Wśród gości koncertu znaleźli się: Zastępca Burmistrza ds. Społecznych Rafał Ślęczka, Wójt Gminy Raciechowice Marek Gabzdyl, Sekretarz Gminy Wieliczka Adam Marek Panuś, przedstawiciel Wydziału Szkół i Przedszkoli UMiG Wieliczka Tomasz Machnik oraz Wiesław Dziedziński - Wizytator CEA.

Liczna publiczność na koncercie inaugurującym VI Ogólnopolski Konkurs Akordeonowy „Motion Music Festival" stanowi dowód na nieustające „poszukiwania" poprzez muzykę swojego „ja", zaś przewodnikiem w nich jest w tym przypadku akordeon, którego możliwości brzmieniowe wprawiły w zachwyt i zdumienie niejednego spośród obecnych.

Anna Kozłowska (skrót)

fot. UMiG Wieliczka

PEŁNIA ŻYCIA

WEDŁUG MARCELA

W grudniu skończy 19 lat. Z całego jego dotychczasowego życia zaledwie pierwsze 16 miesięcy pozbawione były trudności, które przerastają wyobrażenia przeciętnego człowieka. Marcel Danek to chłopak o niepełnosprawnym ciele i bogatym wnętrzu, którego długo nie mógł wyrazić, zamkniętym dla świata przez fizyczne ograniczenia. Zarazem zwyczajny i niezwyczajny młody człowiek. Jeszcze nastolatek, a przecież rytm jego codzienności od dzieciństwa wyznaczają bolesne przeszkody, których ludzie zdrowi nawet nie zauważają. Tak oczywiste czynności jak samodzielne siedzenie, nie mówiąc już o poruszaniu się, czy mówieniu, stanowią dla niego barierę nie do przeskoczenia, w zdecydowanym stopniu ograniczającą funkcjonowanie. Przeszkodę, z którą zmaga się konsekwentnie przy pomocy kochających rodziców. Każdy dzień Marcela to również walka z bólem, spowodowanym bolesnymi napięciami mięśni. Każdy dzień to zmaganie się z przeciwnościami i ograniczeniami, których na co dzień większość z nas ma szczęście nie doświadczać.

fot. CKiT Wieliczka

Gdy pomyślę o tych wszystkich latach w ciszy, to gra mi w sercu radość. Gdy inni cię słyszą, życie ma większy sens.

- Marcel

Przyszedł na świat jako wyczekiwane dziecko, przy tym okaz zdrowia. Wydawało się, że nic złego nie będzie w stanie zmącić szczęścia całej rodziny. Że ich życie potoczy się zgodnie z klasycznym, banalnym może nawet scenariuszem – przedszkole, szkoła, co najwyżej od czasu do czasu typowe kłopoty. Że będzie to zwyczajne życie po prostu. Marcel rozwijał się podręcznikowo, do tego był niezwykle bystrym dzieckiem, wcześnie zaczął chodzić, szybko próbował mówić. Sielanka, a tak naprawdę zwyczajność, trwała aż do pewnego wiosennego dnia, w drugim roku jego życia, kiedy to nieszczęśliwy wypadek odebrał mu zdrowie, sprawność i przyszłość zarazem. Pozornie niegroźne wydarzenie, kiedy podczas zabawy przy drzwiach balkonowych, podnosząc się uderzył główką o parapet, przyniosło tragiczne konsekwencje. Choć nikt nie potrafił wyjaśnić, jak to się stało i co właściwie było przyczyną, w jego efekcie doszło do zatrzymania krążenia i niedotlenienia mózgu. Miesiące spędzone w szpitalu w Prokocimiu, najpierw na oddziale intensywnej terapii, potem na oddziale neurologii pozwoliły uratować życie, choć kolejne trudności piętrzyły się lawinowo: po drodze przydarzyła się sepsa, a także utrata wzroku. Chłopiec przeżył, nawet odzyskał utracony zmysła, ale niedotlenienie mózgu przyniosło wymierne szkody: pozostało nabyte porażenie mózgowe i trwałą niepełnosprawność.

Od tamtego dnia, 6 kwietnia 2001 roku, Marcel Danek uwięziony jest w niepełnosprawnym ciele. Początkowo nie wiedziano, jaka będzie skala zniszczeń spowodowanych urazem. Nikt jednak nie był przygotowany na to, co nastąpiło. Utracił władzę w całym ciele, nawet połykać sam nie był w stanie. Prognozy stawiane przez lekarzy były pesymistyczne. Rodzicom zaproponowano nawet oddanie chłopca do hospicjum, wieszcząc, że jego stan do końca życia się już nie poprawi. Że już zawsze będzie przykuty do łóżka, niezdolny do jakiegokolwiek funkcjonowania. A jednak nieustająca, zdeterminowana praca, wytrwała rehabilitacja i miłość najbliższych sprawiła, że chłopiec poczynił ogromne postępy.

Jednak największy z nich wydarzył się, kiedy odkryto, że Marcel potrafi komunikować się ze światem. Przez lata nie był w stanie wyrazić tego, co dzieje się w jego głowie, tego, jakie wypełniają ją myśli i uczucia. Niejasne było, jak postrzega świat. Niektórzy byli przekonani, że nie rozumie tego, co się dzieje wokół niego, ale rodzice czuli, że jest inaczej. Że w tym owładniętym przez chorobę ciele tkwi piękny umysł, ciekawy świata, tragicznie niezrozumiany. Jak to zazwyczaj bywa, za przełomem w życiu chorego stoi osoba niezwykła. W przypadku Marcela jest to Agnieszka Majewska, jego nauczycielka z Zespołu Szkół Specjalnych nr 11, specjalista olinofrenopedagog. Jak każde dziecko również i Marcel objęty jest obowiązkiem nauczania, choć oczywiście lekcje w placówce mają inny charakter. Pewnego razu, kiedy w ich niewielkiej klasowej grupce pani Agnieszka opowiedziała dowcip, zwróciła uwagę na to, Marcel bardzo żywo zareagował. „On rozumie, co się dzieje, to co ktoś do niego mówi" zawyrokowała i opracowała specjalny system komunikacji, do którego posłużyła specjalna klawiatura z literami i cyframi, na której pisze z trudem spastycznych rąk . Otworzyła przed Marcelem drzwi, wcześniej szczelnie zamknięte i nagle okazało się, że on nie tylko rozumie, ale też chłonie wiedzę i ma bardzo interesujące spostrzeżenia dotyczące ludzi i świata. „Powiedz im, że jestem mądry i wszystko rozumiem" napisał Marcel do swojej nauczycielki, kiedy w końcu mógł wyrazić słowa, które nosił w sobie od tak dawna. „Gdy pomyślę o tych wszystkich latach w ciszy, to gra mi w sercu radość. Gdy inni cię słyszą, życie ma większy sens."

Od tamtej pory Marcel komunikuje się, przelewając swoje myśli na komputer używając specjalnej klawiatury, kiedy tylko może. Od roku dysponuje specjalnym sprzętem – komunikatorem „TOBI – 15", którym steruje się za pomocą gałki ocznej. Na stole, w pokoju, w którym się spotykamy piętrzą się kartki, na których mama zapisuje wypowiadane przez syna zdania. Są zapisem ich intymnych rozmów, obserwacji. Jest w tych, które nam czyta za zgodą syna jakaś przenikliwość umysłu, który obserwuje świat z innej, rzadko dostępnej perspektywy.

Nie można nie poświęcić w opowieści o Marcelu kilku słów jego rodzicom. To dzięki nim chłopiec zrobił tak ogromne postępy i ciągle się rozwija, czerpiąc z życia, co tylko jest mu dane. Są dla niego obydwoje, mama na co dzień z wiel-

kim oddaniem zajmująca się synem i tata, częściej nieobecny, bo pracujący za dwoje. A kiedy siedzą razem, Marcel w środku, oni po bokach, on wpatrujący się w nich intensywnie, widać między nimi w gestach i spojrzeniach wielką miłość. Taką, dzięki której toczy się świat. Niezachwiany fundament, na którym wznosi się prywatny świat Marcela.

Nie mogę też nie zwrócić uwagi na jedną kwestię. Są w tym razem. Matka i ojciec. Z ogromnym oddaniem obydwoje. Niby tak powinno być, ale statystyka mówi co innego. Często to kobieta zostaje z niepełnosprawnym potomkiem. Mężczyznę sytuacja przerasta. Tu jest inaczej, to jest tak, jak można by mieć nadzieję, że będzie zazwyczaj. I jeszcze ta miłość, którą widać w oczach Marcela, kiedy patrzy na obydwoje rodziców. Jak podkreśla pani Mariola, kiedy tata wraca z pracy, staje się osią życia Marcela. „Ma oczy tylko dla taty", uśmiecha się.

Niepełnosprawne dziecko to życie zawieszone. Nie słyszę jednak ani słowa skargi. Duma z postępów syna, opowiada o tym, co lubi najbardziej. Słuchać, czytać, oglądać. Na ścianie pokoju wisi wielka fotografia z wakacji w Hiszpanii. W końcu okazuje się, właściwie przy okazji, że to jedyny urlop, na który udało się im pojechać, i właściwie tylko dlatego, że pewien uparty wolontariusz z Francji postanowił Marcela do siebie zaprosić, a kiedy okazało się to niemożliwe, wynalazł specjalny program europejski Erasmus dla osób z niepełnosprawnościami , ‚Nie mówimy, ale jesteśmy w stanie się porozumiewać'' dzięki któremu niepełnosprawny chłopiec wraz trójką rówieśników ze szkolnej ławy, wolontariuszem i wychowawczynią A. Majewską koordynatorką programu mógł wyprawić się za granicę. Zobaczyć inny kraj, doświadczyć nowych rzeczy, poznać nowych ludzi. Rodzice polecieli osobno, chociaż tym samym samolotem. W końcu Marcel dorasta i choć skazany na nieustającą pomoc, równocześnie chce być coraz bardziej niezależny.

Bo Marcel to prawdziwy pasjonat życia. Uwielbia kontakt z innymi, spotkania z rówieśnikami i nie tylko. Kocha muzykę i był już na kilku koncertach ulubionych wykonawców. Uwielbia pomagać mamie w gotowaniu. Skrzętnie wykorzystuje przestrzeń, którą pozostawiają mu ograniczenia, nieubłagane ramy, których nie jest w stanie przekroczyć.

Istnieje jednak szansa, na dalsze, znaczne postępy stanu zdrowia Marcela. Jest ona związana ze specjalistyczną terapią komórkami macierzystymi, którą przeprowadza klinika w Bangkoku. Jej koszt – 134 tysiące złotych. Składać się będzie na nią sześć podań komórek oraz cykl zabiegów rehabilitacyjnych. Jak podkreślają rodzice, wybór kliniki jest związany z jakością oferowanego przez nią leczenia. Istotne jest to, że komórki macierzyste nie będą mrożone, tylko żywe, co znacząco zwiększa ich skuteczność. Są też przykłady znaczących postępów wśród osób, które poddane zostały tego rodzaju zabiegowi w tej właśnie klinice. Jeżeli mózg Marcela zdołał zregenerować się do tego stopnia, że minęła ślepota, a początkowe prognozy lekarskie nie sprawdziły się, co może się stać, kiedy zostanie poddany tej nowatorskiej formie stymulacji. Szanse na to, że nastąpi znaczna poprawa, zmniejszy się napięcie mięśniowe i że Marcel zacznie mówić są ogromne. Na te pierwsze słowa mają nadzieję wszyscy, dla których chłopak i jakość jego życia są ważne. W ich imieniu i imieniu samego bohatera naszej dzisiejszej opowieści prosimy: dajmy szansę na poprawę życia Marcela, dzielnego młodego człowieka, który z taką determinacją stara się pokonać ograniczenia własnego ciała. Pomóżmy mu żyć jeszcze większą pełnią życia. *CKiT Wieliczka/Katarzyna Adolf*

Zbiórka charytatywna dla
MARCELA ze Śledziejowic

Drodzy Darczyńcy, pomóżcie naszemu synkowi zgromadzić środki pieniężne na zakup podnośnika sufitowego, który ułatwi codzienne funkcjonowanie. Mając 18 miesięcy Marcel uległ wypadkowi, w skutek którego doszło do niedotlenienia mózgu i od tego czasu ma niedowład spastyczny czterokończynowy.

Obecnie Marcel ma 18 lat, nie mówi, nie chodzi, wymaga pomocy i obsługi przy wszystkich czynnościach dnia codziennego. Marcel uczęszcza do szkoły specjalnej. Chociaż nie mówi, rozumie wszystko, uwielbia kontakt, jest w stanie porozumiewać się z otoczeniem za pomocą mowy ciała, mimiki oraz wokalizacji. Pomimo niepełnosprawności jest radosnym i bardzo mądrym chłopcem.

Fundacja "Słoneczna Nadzieja", 32-600 Oświęcim ul. Rynek Główny 12,
konto bankowe: 22 1240 4836 1111 0010 6856 4390
tytułem: wpłata na zakup podnośnika sufitowego dla Marcela Danka

FUNDACJA KRS 0000624494 Słoneczna Nadzieja

Dziękujemy za każdy, najdrobniejszy gest i wsparcie – Rodzice Marcela.

DŻIHAD *MADE IN GERMANY* – PLAN OPPENHEIMA

Koniec XIX w. to czas „pary i żelaza", rywalizacji europejskich potęg i ich ekspansji kolonialnej. Prym pod względem zasięgu terytorialnych wpływów wiedli Brytyjczycy, posiadający ogromne posiadłości w Indiach i Afryce. Niewiele ustępowała im Francja będąca jednak sojusznikiem. Anglia była przede wszystkim potęgą morską opartą na handlu. Kiedy w 1869 r. otwarto Kanał Sueski, trzy czwarte pływających w nim statków należało do Korony Brytyjskiej. Za budowę odpowiedzialni byli sami Egipcjanie, oni też pokryli koszty jego budowy, popadając w coraz większe długi. Formalnie podlegali oni sułtanowi tureckiemu. Faktycznie jednak, kiedy zdecydowali się sprzedać swoje udziały w Kanale Brytyjczykom w zamian za umorzenie długów popadali w zależność od nich. Turcja była wówczas nazywana „chorym człowiekiem nad Bosforem" i mimo rozległych wpływów w świecie arabskim była krajem zacofanym. Nie miała już zasobów i możliwości dawnego Imperium Osmanów. Na europejskiej scenie politycznej rozpychał się łokciami coraz agresywniej nowy gracz – zjednoczona przez Bismarcka Rzesza Niemiecka. Państwo ubogie w surowce a jednocześnie silnie zindustrializowane i zmilitaryzowane, potrzebujące również zamorskich posiadłości. Jego głównym konkurentem była Wielka Brytania. W roku 1902 na dwór sułtana tureckiego przybywa z wizytą cesarz niemiecki Wilhelm II. Celem spotkania jest nawiązanie sojuszu przeciw Brytyjczykom na Półwyspie Arabskim. Wybitną rolę w dalszym rozwoju tej historii miał odegrać syn znamienitego żydowskiego bankiera z Kolonii – Maksymilian von Oppenheim.

Od wczesnej młodości, kiedy otrzymał w prezencie „Baśnie tysiąca i jednej nocy" miał on jedną obsesję – Orient. Dokładnie zaś świat arabski. Nauczył się biegle władać językiem arabskim podczas wakacyjnych podróży. By pogodzić przyjemne z pożytecznym Oppenheim planował rozpoczęcie pracy w dyplomacji. Kariera bankiera była dla młodego Oppenheima absolutnie nie do zaakceptowania. Na przeszkodzie stało jednak jego żydowskie pochodzenie, przez które odrzucano jego aplikacje. W końcu w 1895 r. udało mu się zdobyć podrzędną posadę attaché w Konsulacie w Kairze. Mimo to nie zrażał się, powodowany ambicją i patriotyzmem. Pisał niezliczone ilości raportów, organizował sieć kontaktów i zaangażował się w promocję panislamizmu. Był to nowy nurt w świecie Arabskim. Kilka lat wcześniej w Sudanie doszło do pierwszej udanej rewolty antykolonialnej. Arabowie pod wodzą Muhammeda Ahmada, ogłoszonego Mahdim, czyli Mesjaszem wypowiedzieli Anglikom świętą wojnę, tak zwany dżihad i - dzięki fanatycznemu poświęceniu - pokonali ich. Oppenheim zakładał, iż dzięki wznieceniu panislamskiego dżihadu uda się osłabić konkurentów. Jego agitacja w arabskim świecie i dywersyjna działalność zyskała mu w brytyjskiej prasie przydomek „głównego szpiega Kaisera", zaś wśród samych Arabów „ojca dżihadu".

Poza tym kontynuował działalność archeologiczną, odkrywając starożytny pałac w Tell Halaf. Dzięki temu spotkał swojego odpowiednika po brytyjskiej stronie - sir Thomasa E. Lawrence - Bohatera późniejszych filmów i pierwowzór „Indiany Jonesa" archeologa, awanturnika i, jakżeby inaczej, również agenta. Ich drogi jeszcze się skrzyżują. Póki co ich spotkanie miało miejsce na polu wyłącznie archeologicznym i było pełne kurtuazji.

W 1914 r. wybucha I wojna światowa. Plany Oppenheima dostają wiatr w żagle; a on sam zostaje oddelegowany przez cesarza Wilhelma z delegacją do sułtana tureckiego, by koordynować dżihadystyczną dywersję. Założenie było proste; Niemcy nie mają środków na długie prowadzenie wojny, muszą ją zakończyć błyskawicznym, rozstrzygającym uderzeniem. Pomóc ma w tym szereg powstań na terenach kolonialnych, które spowodują wycofanie sił brytyjskich z Europy. W Berlinie powstaje Biuro Wywiadu na Wschód kierowane przez Oppenheima. Szkolono tam muzułmańskich duchownych, którzy mieli wydawać fatwy wzywające ludy arabskie do świętej wojny i hinduskich powstańców oraz szkolono w dywersji, podkładaniu bomb i rozdawano materiały propagandowe. W 1915 r. miał miejsce punkt zwrotny. Oppenheim próbował wciągnąć w orbitę swoich planów księcia arabskiego Faisala. Cesarski szpieg nie przewidział jednak, iż książę prowadzi podwójną grę; jego ojciec Hussain jednocześnie negocjował z Anglikami. To oni mieli ostatecznie lepszą ofertę. W zamian za olbrzymie wsparcie finansowe Faisal miał poprowadzić narodowowyzwoleńczą rewoltę na terenach należących do Imperium Osmańskiego, które miały się stać w wyniku tego wolnymi państwami Arabii Saudyjskiej, Jordanu i Syrii. Książe przystał z wiadomym wynikiem; Arabowie wywalczyli niepodległość od Turków. Wolność, władza i pieniądze okazały się bardziej atrakcyjne od wizji walki ideowej - dżihadu. Za tym planem stał stary znajomy Oppenheima i zarazem kolega po fachu, sir Lawrence. Zakończenie I wojny światowej zawróciło obu rywali do Europy. Lawrence osiadł na stałe w Anglii, gdzie zginął w 1935 r. w wypadku motocyklowym. Wcześniej spisał swoje wspomnienia z rewolty arabskiej pt. „Siedem filarów mądrości", które stały się światowym bestsellerem. Oppenheim zaś wrócił do Niemiec, poświęcając się organizacji wystaw wykopalisk z Tell Halaf. Po dojściu Hitlera do władzy w 1933 r. udało mu się, mimo żydowskiego pochodzenia, nie tylko uchronić przed szykanami, ale nawet utrzymać na powierzchni życia społecznego i naukowego. Pomogły mu w tym rozliczne znajomości, patriotyzm oraz wyczucie ducha czasu. Posunął się nawet do tego, że w oficjalnym wystąpieniu przed nazistowskimi oficjelami przypisał artefakty z Tell Halaf „kulturze aryjskiej". Alianckie naloty dywanowe w 1943 r. i w 1945 r. praktycznie kompletnie zniszczyły jego kolekcje. On sam zmarł rok po zakończeniu wojny.

To czego nie przewidział plan Oppenheima, to fakt siły wewnętrznych podziałów w świecie islamu, a także ostateczny prymat realnej polityki, nawet w tamtym świecie, nad ideologią. Możemy być tego pewni, że i dziś ideologia dżihadu wykorzystywana jest przez mocarstwa na terenie Bliskiego Wschodu. Co jednak znacznie istotniejsze, typ walki zainicjowany w XIX w. w świecie arabskim, czyli dywersja na tyłach wroga, wojna partyzancka i hybrydowa, terroryzm weszły na stale do klasycznego teatru działań wojennych. *Stanisław Żuławski*

JERZY GROTOWSKI

MISTRZOWIE POLSKIEGO TEATRU

W historii polskiej kultury teatr pełni kluczową rolę, a scena jest zarazem zwierciadłem, w którym odbijają się nastroje społeczne, historyczne przemiany i zwroty, jak i generatorem nowych trendów i kierunków. To tu mieści się forum swoistych narodowych dyskusji, które rozpalają kolejne pokolenia świadomych uczestników życia społecznego. Przez ponad sto lat utraconej niepodległości, w sytuacji, kiedy niejednokrotnie polskość traktowana była jako wymagająca wyrugowania przywara, to właśnie teatr stanowił jej ostoję. Nawet okres komunistycznych rządów, z szalejącą cenzurą, nie stłumił twórczych możliwości sceny teatralnej, wręcz przyczyniając się do rozkwitu środków scenicznego wyrazu i form płynnie omijających cenzorskie sieci. Scena teatralna to świątynia sztuki przez duże S i miejsce twórczego fermentu owocującego nowatorskimi pomysłami. To miejsce artystycznej wolności, której nie są w stanie stłumić żadne kneblujące zapędy.

Polski teatr ma szczęście do twórców wybitnych, odcinających się wyraźnie nie tylko na krajowym tle. Wspominając wyjątkowe jednostki ostatniego stulecia warto poświęcić uwagę dwóm z nich, prawdziwym gigantom teatru na skalę światową: Tadeuszowi Kantorowi i Jerzemu Grotowskiemu, twórcom, którzy stworzyli własny teatralny język, szeroko komentowany w całym artystycznym uniwersum świata.

Tadeusz Kantor (1915 – 1990) był artystą kompletnym, jednym z tych, którzy w pełni zasłużyli na miano człowieka renesansu. Był jednocześnie reżyserem, scenografem, malarzem, aktorem, autorem artystycznych koncepcji, organizatorem życia kulturalnego, twórcą sławnego krakowskiego teatru awangardowego Cricot2, który mieścił się w podziemiach galerii Krzysztofory. Był człowiekiem, który siłą swojej osobowości scalał środowisko artystyczne, stanowiąc równocześnie źródło niekończącej się inspiracji dla innych twórców. Kantor żył sztuką, która przenikała każdy aspekt jego życia, był przykładem autora totalnego, odpowiedzialnego za każdy aspekt swoich dzieł. Jeszcze w czasie wojny współtworzył podziemny Teatr Niezależny, w którym wystawiał repertuar narodowy, m.in. Słowackiego i Wyspiańskiego. W 1955 roku wraz z grupą artystów założył teatr Cricot2, w którym wprowadzał i rozwijał trendy awangardowe, nowatorskie, odrzucając formy tradycyjne na rzecz poszukiwań nowych możliwości wyrazu. W tych poszukiwaniach łączył ze sobą różne rodzaje sztuk, zacierając między nimi granice. Stosował happening, wprowadził do polskiego teatru konceptualizm (podkreślenie wagi samego aktu twórczego) oraz informel (rodzaj sztuki opartej na swobodnej ekspresji). W swoich spektaklach niezwykle interesująco wykorzystywał aktorów, którzy pełnili rolę części dekoracji, poruszając się ni-

czym kukły, co dawało niezwykły efekt artystyczny i pozwalało odkryć nowy poziom przekazu. Jego celem było stworzenie „teatru zerowego", w którym rola akcji zostałaby zmniejszona niemal do zera na rzecz przekazu wizualnego.

W swoich realizacjach teatralnych artysta odwoływał się do prywatnego archiwum pamięci, przedstawiając autorskie wizje wypełnione odwołaniami do rozmaitych aspektów polskiej historii wraz z jej wielokulturowością. Nad wieloma z nich unosi się duch Bruno Schulza. Interesowała go prawda tkwiąca w człowieku i wyrażająca się w jego doświadczeniach. Tę prawdę zawsze brał z siebie, własnego wnętrza i szukał dla niej jak najdoskonalszych form wyrazu. Jego teatr jest więc głęboko osobisty, a zarazem uniwersalny w próbie oddania unikalnego doświadczenia jednostki uwikłanej w zewnętrzne konteksty. Wybitność Kantora bierze się właśnie z tego połączenia, podkreślenia wagi osobistego doświadczenia z unikalną, głęboko plastyczną formą. Wiele z jego realizacji stanowi żelazną podstawę kanonu teatru światowego. Do najciekawszych z jego dokonań należy z pewnością tzw. „teatr śmierci", w ramach którego powstały takie arcydzieła, jak: „Wielopole Wielopole", „Umarła klasa" czy „Nigdy tu już nie powrócę".

Jerzy Grotowski (1933 – 1999) to twórca formatu światowego, jedna z największych postaci tej dziedziny sztuki XX wieku. Był reżyserem, teoretykiem teatru i pedagogiem. Stworzył również nowatorską metodę aktorską. Jego nazwisko związane jest z Teatrem Laboratorium, którego pierwotna siedziba znajdowała się w Opolu, a potem Wrocławiu. To tam pracował nad swoją rewolucyjną koncepcją „teatru ubogiego" i związaną z nim metodą gry aktorskiej. W „teatrze ubogim" wszelkie zbędne elementy zostają odrzucone – pozostają jedynie aktor oraz widz. Spektakl stawał się więc polem eksperymentu, w którym najważniejsze było to, co zachodziło pomiędzy aktorem i widzem, stającym się niejako jego częścią. Również stworzona przez niego koncepcja gry aktorskiej przekraczała znane do tej pory granice. Według Grotowskiego aktor w „akcie całkowitym", procesie twórczym, którego dokonuje na scenie, zostaje „ogołocony", odsłaniając warstwę psychiki, która na codzień pozostaje zakryta. Akt aktorski jest tożsamy z dotarciem do najgłębszych pokładów psychiki, obnażeniem, tego, co na codzień niedostępne, rodzajem wyzwalającej psychodramy. Te idee zrealizował Grotowski najdoskonalej w „Księciu Niezłomnym" Calderona – Słowackiego, a aktorem, którym przeszedł do historii, jako czyniący „akt całkowity" był Ryszard Cieślak.

Za pełną realizację koncepcji teatru ubogiego uznaje się „Apocalypsis cum figuris", spektakl o Chrystusie powracającym na ziemię, który zostaje odrzucony przez ludzi. W 1984 roku, już bez Grotowskiego, teatr uległ rozwiązaniu, a w 1990 roku został przekształcony w Ośrodek Badań Twórczości wizjonera światowego teatru. 16 lat później w jego miejscu powstał Instytut im. Jerzego Grotowskiego.

Kolejnym ważnym etapem działalności twórcy był Teatr Źródeł, w którego realizacjach badał tradycyjne, archaiczne techniki dramatyczne. Po nim przyszedł czas na Dramat Obiektywny, realizowany już na amerykańskich uniwersytetach w Nowym Jorku i Kalifornii, gdzie Grotowski trafił po wybuchu stanu wojennego w Polsce. W 1985 roku przeniósł się do Włoch, gdzie z kolei prowadził badania nad sztukami rytualnymi, które prowadzone są tam do dziś przez jego uczniów i następców. Ostatnia faza twórczości Grotowskiego to „Akcja", opus performatywne, nie służące do wystawiania, a raczej dające możliwość aktorowi przeżycia unikalnego artystycznego doświadczenia. W tym ujęciu sztuka nie potrzebuje odbiorcy, dzieje się niejako sama poprzez aktora.

Grotowski przełamywał niezbadane wcześniej bariery. W jego poszukiwaniach sztuka staje się formą psychoterapii, umożliwiając tym samym autentyczny kontakt międzyludzki, który jest możliwy tylko w warunkach szczerości i autentyczności. Jego projekty dawały możliwość odkrywania prawdy o sobie, oczyszczania i przełamywania barier. Pod wieloma względami był niedościgłym eksperymentatorem, który wyniósł teatr w nieznane wcześniej rejony, wprowadzając weń elementy antropologii czy psychologii. O jego znaczeniu świadczy chociażby fakt, że UNESCO ogłosiło rok 2009 Rokiem Jerzego Grotowskiego.

Chociaż w swoich poszukiwaniach eksplorowali odległe od siebie rejony zarówno Kantor jak i Grotowski zainteresowani byli prawdą o człowieku. Tym, co najbardziej autentyczne i szczere. Ich sztuka wyniosła teatr w nowe przestrzenie i pozwoliła odkryć nieznane wcześniej możliwości. Obydwaj byli prawdziwymi gigantami teatru, a ich spuścizna inspiruje kolejne pokolenia światowych twórców oraz miłośników teatru i szeroko pojętej sztuki. *Katarzyna Adolf*

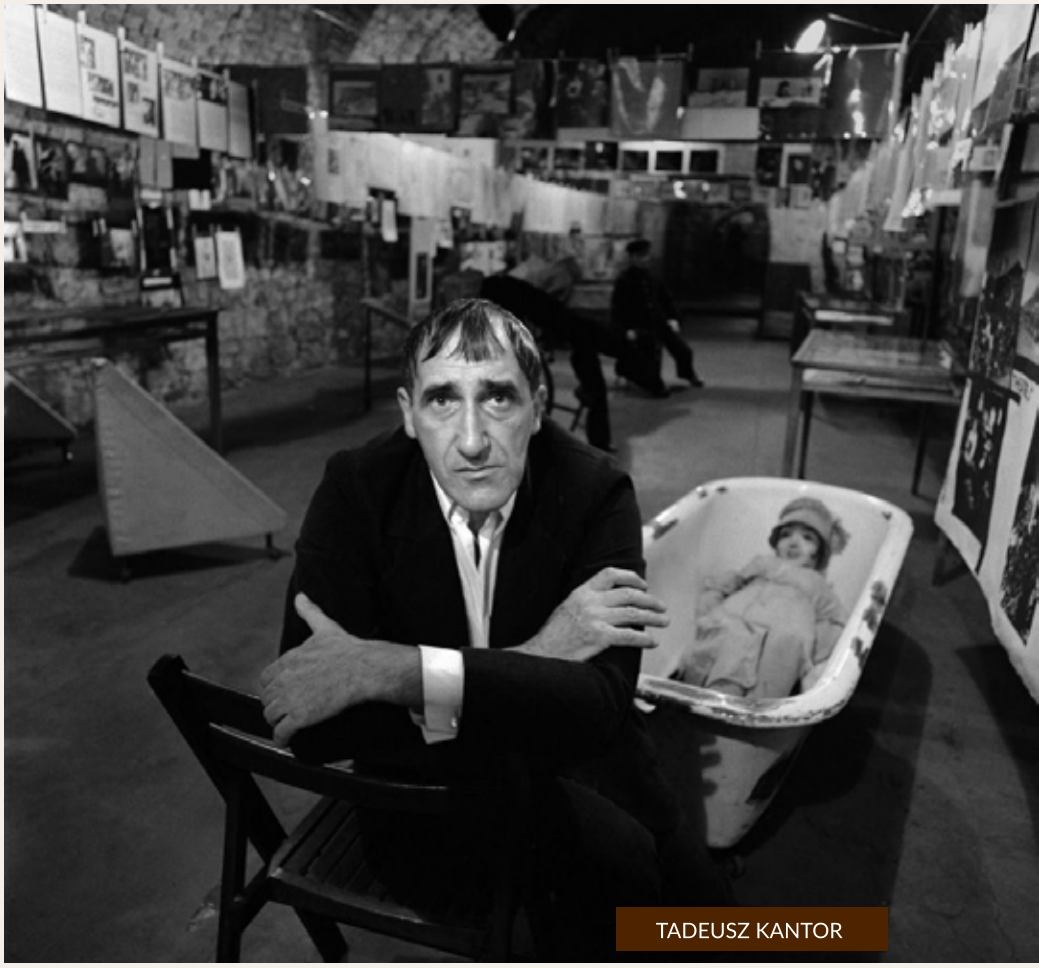

TADEUSZ KANTOR

mamma mia

Pierwsze z listopadowych spotkań z cyklu MAMMA MIA poświęcone było opiece zdrowotnej w czasie ciąży, połogu i porodu. Spotkanie poprowadziła adwokat Aleksandra Kowalewska-Korta z Fundacji Prawo dla mam. O prawidłowej pielęgnacji, szczotkowaniu, ząbkowaniu i wielu innych aspektach związanych z zębami maluszków rozmawialiśmy natomiast podczas drugiego spotkania, którego gościem była dentystka- Agnieszka Miazga. *CKiT Wieliczka*

fot. CKiT Wieliczka

Familijne niedziele

Z CENTRUM KULTURY I TURYSTYKI W WIELICZCE

Za nami szereg familijnych niedzielnych spotkań organizowanych przez Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce. Najmłodsi mieszkańcy naszej gminy podczas nich mieli okazję obejrzeć przedstawienia pt. „Złota kaczka", „Jonasz i niezwykła ryba", „Cyrk leśnych robaczków" oraz „Piraci i skarb pustyni". *CKiT Wieliczka*

fot. CKiT Wieliczka

OCHOTNICY WĘGIERSCY W LEGIONACH POLSKICH

20 listopada 2018 roku w Centrum Kultury i Turystyki w ramach otwartych spotkań Klubu Przyjaciół Wieliczki odbyła się uroczysta promocja książki Endre Laszlo Vargi „Źródła i dokumenty do dziejów legionistów węgierskich służących w Legionach Polskich w latach 1914 – 1918". Na promocję przybyła konsul generalna Węgier prof. dr hab. Adrienne Kormendy, którą przywitał Sekretarz Miasta i Gminy Wieliczka Adam Marek Panuś, przyjaciele i znajomi Autora, członkowie i sympatycy KPW z panią prezes Jadwiga Dudą. Endre Laszlo Varga opowiedział o książce i o pracy związanej z poszukiwaniem materiałów do tej publikacji.

Jest to książka niezwykła, ponieważ po raz pierwszy opisuje udział i dalsze losy węgierskich ochotników w Legionach Polski we wspólnej walce z Polakami, czym znakomicie wpisuje się w obchody 100-lecia Odzyskania Niepodległości. Zebranie dokumentów do jej napisania wymagało kilku lat kwerendy w Archiwum UJ, Archiwum Węgierskiej Akademii Nauk, Archiwum Wojskowym, Archiwum Krajowego Węgierskiego Archiwum Narodowego w Budapeszcie, Instytucie Polskim i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, Centralnym Archiwum Wojskowym i Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Archiwum Narodowym w Krakowie oraz Archiwum Muzeum Okręgowego w Tarnowie. Autor korzystał także z mikrofilmów prasy węgierskiej I połowy XX wieku znajdujących się w Bibliotece Narodowej w Budapeszcie oraz zbiorów prasy polskiej z Biblioteki Jagiellońskiej.

To druga na polskim rynku pozycja obszernie dokumentująca stosunki polsko-węgierskie w XX wieku, w tym wypadku obejmująca lata 1914-18. „Źródła i dokumenty do dziejów legionistów węgierskich w Legionach Polskich w latach 1914-1918" to zbiór żołnierskich pamiętników, raportów, listów i wielu innych dokumentów dotyczących losów ochotników z Węgier do Legionów Polskich ukazujących trudy związane z formowaniem oddziałów, a także ludzkie przywary organizatorów. Węgrzy stanowili po polskich Żydach trzecią pod względem liczebności, kilkusetosobową grupę narodowościową w ochotniczym Wojsku Polskim formowanym przez Józefa Piłsudskiego. Już w sierpniu 1914 roku w Budapeszcie, jak wynika z badań autora, powstało biuro werbunkowe. Pierwsi ochotnicy przyjechali do Krakowa we wrześniu 1914 roku. Wstępująca ochotniczo młodzież była w wieku od 14 do20 lat, posiadała zgodę rodziców, nie zawsze prawdziwą. Aby uniknąć poboru niepełnoletnich wysłano do Budapesztu kapitana lekarza Mieczysława Kaplickiego, późniejszego prezydenta Krakowa. Motywacja wstępujących do wojska była rozmaita, oprócz młodzieńczej chęci przeżycia przygody/?/ i zdobycia sławy, ważną przyczyną była kultywowana wdzięczność za udział gen. Józefa Bema w walce o wolność i niepodległość Węgier w 1848 roku. Z badań autora wynika, że zwerbowano 600 ochotników, spośród których znane są nazwiska 531. Niektórym młodocianym udało się jednakże sfałszować dokumenty i w ten sposób zostali legionistami w wieku 15 lat. Przykładowo w jednej z kompanii węgierskich, liczącej 96 osób, było tylko 2 Polaków, 11 uczniów szkoły zawodowej, 10 ze środowiska inteligencji, a większość stanowiła robotnicza młodzież wielu zawodów. Wszyscy walczyli dzielnie, znosząc trudy żołnierskiego życia, marznąc, głodując, cierpiąc od ran. Spośród wielu, najwaleczniejszym był Karoly Kismoki, który aż 13 razy był ranny! Czytając tę książkę szczególnie wzruszyły mnie wspomnienia młodych, prostych żołnierzy, którzy w ekstremalnych wojennych warunkach - w błocie, we wszach i w zimnie, głodni, obolali i ranni nie poddali się, nie zdezerterowali, będąc wiernymi żołnierskiej przysiędze, a walczyli przecież nie dla swojej ojczyzny. Po zakończeniu wojny niektórzy osiedli w Polsce, inni wrócili na Węgry. Życie w cywilu nie wszystkim ułożyło się dobrze, zdarzało się żyć w nędzy i ubiegać się o wsparcie.

W 1935 roku odsłonięto w Budapeszcie pomnik upamiętniający byłych legionistów węgierskich (koszty pokryły składki publiczne, subwencja rządu węgierskiego oraz miasta Budapeszt), który powstał z inicjatywy byłych żołnierzy. Pomnik stoi po dziś dzień.

Rząd II RP nie zapomniał o legionistach-ochotnikach węgierskich i w ciągu kilku lat odznaczono ich Krzyżami Medalami Niepodległości oraz Krzyżami Legionowymi. Proces ten trwał do 1939 roku. 29 stycznia 1939 r. dr Karol Polakiewicz z Komendy Naczelnej Związku Legionistów Polskich przekazał w Budapeszcie 200 odznaczeń przyznanych przez prezydenta RP Ignacego Mościckiego dla byłych legionistów Węgrów. 6 sierpnia 1939 roku 56-osobowa delegacja byłych legionistów Węgrów spotkała się towarzyszami broni na ostatnim zjeździe Legionów w Krakowie. Po 17 września 1939 roku, gdy premier Węgier Pal Teleki, otworzył uchodźcom polskim granice Zoltan Tarpataky i Jeno Serespataky – komisarze policji państwowej pomogli w przyjęciu kilkudziesięciu Polaków: cywilów i żołnierzy. Podobnie postępowali inni byli legioniści, pomagając w organizacji bezpiecznych miejsc noclegowych w Budapeszcie, czy w nielegalnej ewakuacji żołnierzy polskich do Francji. Dla pozostających na Węgrzech zbierali bieliznę, odzież, obuwie czy pościel. Byli to m. in. Ferenc Laszlo, Karoly Haudek, Karoly Klemencsiscs, Gyula Varga. Wg dokumentów za udzielanie pomocy Polakom 10 byłych legionistów węgierskich zginęło z rąk okupanta niemieckiego.

Autorem książki jest Endre Laszlo Varga, wybitny znawca stosunków polsko-węgierskich, historyk wojskowości, wieloletni emerytowany pracownik naukowy i wykładowca Wydziału Filozoficzno-Historycznego, Katedry Historii Nowożytnej i Najnowszej Uniwersytetu Kościoła Kalwińskiego im.

ZIARENKA WYŚPIEWAŁY I MIEJSCE

Obchodzony w tym roku jubileusz 40 – lecia pontyfikatu Papieża Polaka był szczególną okazją, aby na nowo przybliżyć wartości głoszone przez Ojca Świętego Jana Pawła II w encyklikach, adhortacjach, listach apostolskich, homiliach i twórczości literackiej. W sobotę, 27 października 2018 r. w Białej Sali przy Sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie odbyły się przesłuchania 22 uczestników Małopolskiego Konkursu Pieśni Religijnej im. św. Jana Pawła II w Krakowie. Na zakończenie Laureaci Konkursu wzięli udział w Koncercie finałowym, który odbył się następnego dnia w niedzielę w Sanktuarium Jana Pawła II w Krakowie na Białych Morzach. Zmaganiom uczestników przysłuchiwało się jury w składzie:

• prof. dr hab. Wiesław Delimat – przewodniczący Jury, Wiceprzewodniczący Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Kościelnej w Krakowie, Dyrektor Archidiecezjalnej Szkoły Muzycznej I i II st. im. kard. F. Macharskiego w Krakowie

• dr. O. Dawid Kusz – członek Jury, wykładowca w Międzyuczelnianym Instytucie Muzyki Kościelnej w Krakowie oraz członek Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Liturgicznej.

• ks. Prałat Jan Kabziński – członek Jury, Prezes Centrum Jana Pawła II - Nie lękajcie się! im. Jana Pawła II w Krakowie

• Magdalena Siemion – sekretarz Jury, Instytut Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie

Rywalizacja odbywała się w III kategoriach: zespół wokalny, zespół wokalno – instrumentalny, solista. Jury przyznało 2 wyróżnienia oraz wyłoniło 9 laureatów w poszczególnych kategoriach. W kategorii Zespół wokalno – instrumentalny - Dziewczęcy Chór „Ziarenko" z Podstolic zajął I miejsce. Wszyscy uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy. Nagrody finansowe oraz rzeczowe ufundowało Centrum im. Jana Pawła II – Nie lękajcie! oraz Instytut Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie. Uczestnictwo w tym Konkursie było wyrażeniem miłości i czci naszemu Wielkiemu Rodakowi – Świętemu Janowi Pawłowi II oraz zaszczytem i cudownym przeżyciem. *Elżbieta Gawor*

fot. Elżbieta Gawor

Karoliego w Budapeszcie, odznaczony przez prezydenta Republiki Węgierskiej Krzyżem Kawalerskim Węgierskiego Orderu Zasługi.

Endre Laszlo Varga jest absolwentem UJ, wychowankiem prof. Mariana Zgórniaka. Dziedzina, którą E.L.Varga się zajmuje - burzliwe dzieje Europy Środkowo-Wschodniej w XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem stosunków polsko-węgierskich wymaga nie tylko ogromnej wiedzy, ale przede wszystkim benedyktyńskiej pracowitości, aby w międzynarodowych archiwach znaleźć, opracować wiele dokumentów, które zostały umieszczone w powyższej publikacji, jak również w książce poprzedniej. Poprzednia książka tego autora to „Dwa bratanki. Dokumenty i materiały do stosunków polsko-węgierskich 1918-1920", która stanowi kompendium wiedzy ze szczególnym uwzględnieniem węgierskiej pomocy udzielonej Polakom w 1920 roku. Publikowane tamże materiały pokazują relacje z ościennymi krajami: Austrią, Czechosłowacją, Rumunią oraz Francją, Wielką Brytanią, Włochami, Niemcami, bolszewicka Rosją, jeżeli miały wpływ na stosunki węgiersko-polskie.

Dnia 24 czerwca 2017 roku z rąk wojewody małopolskiego Piotra Ćwika Endre Laszlo Varga otrzymał przyznany przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Uroczystość miała miejsce w Sali Miedzianej Pałacu Krzysztofory i była połączona promocją książki „Dwa bratanki. Źródła i materiały do stosunków polsko-węgierskich 1918-1920". W wydarzeniu wzięli udział: konsul generalna Węgier prof. dr hab. Adrienne Kormendy, prof.dr hab. Janusz Cisek, prof. dr hab. Janusz Nowik, dr Jerzy Giza, dyrektor Muzeum oraz zaproszeni goście.

Profesor Endre Laszlo Varga jest członkiem kolegium redakcyjnego wydawanego przez Muzeum Niepodległości w Warszawie pisma „Niepodległość i Pamięć", w którym były publikowane fragmenty promowanej obecnie książki.

Chciałabym, by te krótkie informacje były zachętą do lektury i zapoznania się z dokumentami odnalezionymi i przedstawianymi przez wybitnego badacza, jakim jest E.L. Varga, bo „Naród, który traci pamięć przestaje być narodem – staje się jedynie zbiorem ludzi czasowo zajmujących dane terytorium" – Józef Piłsudski, pierwszy Marszałek Polski.

W tym miejscu dziękuję za przybycie Autorowi i jego Małżonce, p. konsul generalnej Węgier prof. dr hab. Adrienne Kormendy i wszystkim szanownym uczestnikom spotkania. *Maria Gurgul*

fot. GKIT Wieliczka

PUCHAR POLSKI W OPOLU

18 listopada w Opolu odbył się Puchar Polski w Taekwondo. Wśród ponad 600 startujących wystartowała 17-osobowa ekipa Wielicko-Gdowksiej Szkoły Walki Prime. Zawodnicy prowadzeni na co dzień przez trenerów Aleksandrę Raźny oraz Mateusza Dylawerskiego przywieźli 12 medali.

Dzieci:
Julia Wilkołek – 1 miejsce techniki specjalne
Dominik Bar – 2 miejsce walki soft-stick, 3 miejsce techniki specjalne
Młodzicy:
Wiktor Grabski – 1 miejsce walki touch-contact
Łukasz Romański – 1 miejsce walki soft-stick
Adam Konka – 2 miejsce walki soft-stick
Zofia Urbaniec – 1 miejsce techniki specjalne, 2 miejsce techniki szybkościowe
Wojciech Bar – 3 miejsce walki touch-contact
Dominika Niemiec – 3 miejsce techniki szybkościowe
Kadeci:
Dominik Kiełbowicz – 2 miejsce walki light-contact
Jakub Kania – 2 miejsce walki light-contact
Bez medalu za to z cennym doświadczeniem wrócili: Bartosz Malczewski, Zofia Czechowska, Mikołaj Czuba, Antoni Górniak, Mikołaj Kania, Mateusz Kowalski, Alicja Kucia, Filip Winnicki oraz Emilia Wójcik. Wyjazd został dofinansowany ze środków Miasta i Gminy Wieliczka oraz Gminy Gdów. *Mateusz Dylawerski*

fot. Mateusz Dylawerski

33 MEDALE

ZAWODNIKÓW WIELICKIEGO KLUBU SPORTOWEGO OYAMA

W dniu 27 października 2018 roku w Wieliczce odbyły się zawody Otwartego Pucharu Makroregionu Południowego OYAMA PFK w konkurencjach: Kumite i Kata.

Organizatorem imprezy, w której wystartowało blisko 400 osób, był Wielicki Klub Sportowy OYAMA na czele z Sensei Jarosławem Hebdą 4 dan. Zawodnicy z 20 klubów walczyli w konkurencjach: Kata, Lekki Kontakt i Semi-knockdown. Bardzo dobrze spisali się gospodarze, zawodnicy Wielickiego Klubu Sportowego OYAMA wywalczyli 33 medale (10 złotych, 13 srebrnych, 11 brązowych) Puchar otworzyli Rafał Ślęczka, Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Wieliczka ds. Społecznych oraz Hanshi Jan Dyduch, Prezes OYAMA PFK. W zawodach wzięli także udział: Piotr Krupa, Zastępca Burmistrza ds. Inwestycji, Shihan Andrzej Pierzchała 7 dan, Wiceprezes Zarządu OYAMA IKF oraz Maria Dyduch, Dyrektor OYAMA PFK. W godzinach przedpołudniowych rozegrano konkurencję Kata, a następnie pojedynki w Kumite. Walki odbywały się równolegle na czterech matach. Pojedynki najmłodszych w lekkim kontakcie (8-10 lat, 10-12 lat i 12-14 lat) były sędziowane przez mobilne 3-osobowe zespoły doświadczonych sędziów. Dzieci posiadały pełny komplet standardowych ochraniaczy, w tym ochronę na korpus (hogo) oraz kaski z kratką, chroniącą twarz. Tego samego dnia odbyła się także rywalizacja w licznie obsadzonej konkurencji Semi-knockdown z udziałem Juniorek i Juniorów (14-16 lat), Juniorek i Juniorów Starszych (16-18 lat) oraz Seniorów (18-35 lat) obojga płci i Seniorów Starszych (powyżej 35 lat). Pojedynki w tej konkurencji oceniały 5 osobowe zespoły sędziów. Finaliści otrzymali puchary i dyplomy z rąk Hanshi Jana Dyducha 8 dan, Shihan Andrzeja Pierzchały 7 dan, Shihan Pawła Pajdaka 6 dan i Sensei Jarosława Hebdy 4 dan. Składamy gorące podziękowania patronom, zawodnikom, trenerom, sędziom, rodzicom, darczyńcom i licznie zgromadzonej publiczności Osu! *Oyama Karate*

fot. Oyama Karate

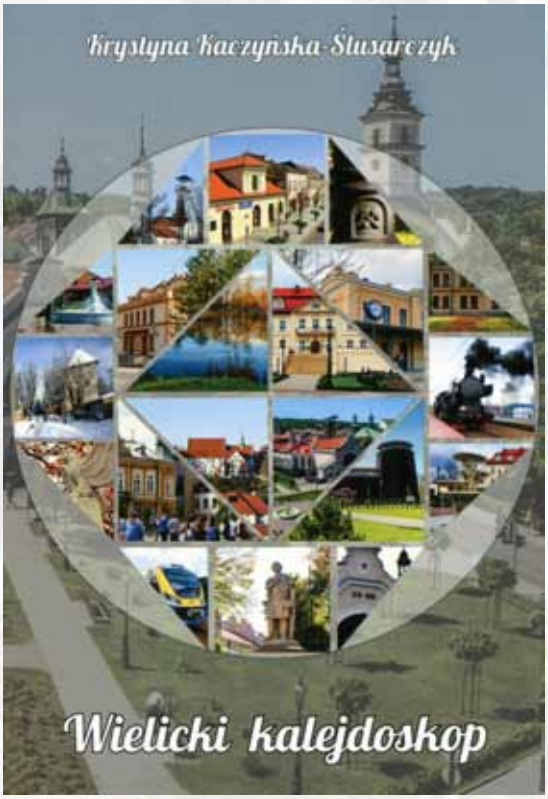

WIELICKI KALEJDOSKOP

fot. CKiT Wieliczka

W listopadzie tego roku ukazała się książka zatytułowana „Wielicki kalejdoskop" autorstwa Krystyny Kaczyńskiej-Ślusarczyk. Autorka urodziła się Pułtusku, ale większość swojego życia związała z Wieliczką. Przez wiele lat pracowała jako nauczycielka w tutejszym Zespole Szkół Zawodowych. Jej pasją są ogrodnictwo, turystyka wyjazdowa i oczywiście poezja. W książce znajdziemy wiersze nawiązujące tematyką do pór roku i wydarzeń kulturalnych Wieliczki, a także te przygotowane z okazji jubileuszów grup twórczych oraz osób działających na terenie miasta i gminy Wieliczka. Publikację będzie można nabyć wspierając Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy. *CKiT Wieliczka*

EWA ROESKE-TRACZ

wiersze świąteczne

PRZEDŚWIĄTECZNY SZAŁ ZAKUPÓW

Znowu przed Świętami rozbłysło w Galerii.
Ludzie zabiegani w zakupów histerii,
pokonują wśród sklepów labirynt dróg kręty
aby kupić najbliższym świąteczne prezenty.

Ja nie biorę udziału w tym całym chaosie.
Ja mam „stówkę" w kieszeni i mam wszystko w nosie.
Nie popadam w nerwowość a tym bardziej w trwogę,
bo co ja z tą „stówką" zawojować mogę?

Chodzę po Galerii spacerkiem, wśród tłumu
i z powodu zakupów nie tracę rozumu.
Gdybym jeszcze miała znacząca gotówkę.....
Ale nie, niestety, ja mam tylko „stówkę"!

Popatrzę więc chętnie na tych wszystkich ludzi,
których magia zakupów przyciąga i łudzi.
Posłucham kolędy na długo przed czasem
i zmęczona chodzeniem, tłumem i hałasem
wrócę do swej miłej, domowej przestrzeni
rada, że tę „stówkę" nadal mam w kieszeni.

OPOWIEŚCI ANIOŁA

Spytał raz Aniołek chłopca i dziewczynkę
co chcieliby dostać, w darze, pod choinkę?
Tu się rozwinęła lista, która zgoła
trudna do spełnienia nawet dla Anioła.

Dziewczęcym marzeniom nigdy nie ma końca.
Anioł pełni rolę niebiańskiego gońca,
który w ich mniemaniu wszystko kupić może.
Teraz te marzenia krótko wam wyłożę:

Dziewczynki chcą szminki,
dżinsy i leginsy,
botki muszkieterki
lub krótkie farmerki,
błyszczące puzderka,
i kurtki z futerka,
wody perfumowe
(wyłącznie markowe!)
chipsy, klipsy i tipsy,
cienie, pudry i tusze.....
więcej propozycji wymieniać nie muszę,
bo i tak Aniołek ma dość do myślenia,
skąd wziąć na to kasę, by spełnić marzenia.

Chłopcy, co wydaje się być oczywiste,
mają swoich marzeń także długa listę:
Iphony, tablety,
do gier konsolety,
rowery w bajery,
nowe komputery,
deski, hulajnogi
(sprzęt markowy, drogi).....

I tu się Aniołek załamał na maksa,
przy takich marzeniach finansowa kraksa
czeka całe Niebo!

My więc Aniołowie umywamy ręce,
bo za rok następny zechcą jeszcze więcej!
Rozwijamy skrzydła, wracamy do Nieba,
przylecimy tylko jak braknie im chleba.

Z GÓRNEJ PÓŁKI

CZAS KOBIET

Recenzja książki Marty Handschke „Brzuch Matki Boskiej", wyd. Czarne, data premiery: 10 października 2018

Ta kameralna opowieść to piękny dowód na to, że ze wspomnień rodzinnych można stworzyć wartościową literaturę. Handschke portretuje kobiety ze swojej rodziny, którym przysłuchuje się z czułością i empatią. Najciekawsze są właśnie te fragmenty, w których następuje konfrontacja tego, co pamiętają staruszki, z tym, jak postrzega ich pamięć i je same wnuczka. „Brzuch Matki Boskiej" to złożona z ważnych dla autorki biografii historia, w której kryje się dużo smutku, melancholii, niespełnionych marzeń oraz wspomnień łez wraz z towarzyszącymi im traumami. Czy jest to jednak smutna książka? Niekoniecznie. Łączy kilka bolesnych życiorysów we wzruszającą całość opowiadającą o sile kobiet, ich determinacji, także o mądrości i takim rodzaju zachowawczości w życiu, dzięki któremu zawsze mogły powiedzieć, że pozostały sobą i umiały dać sobie radę mimo licznych przeciwności losu. Kazia ma dwie siostry – Ziutę i Wację. Ojciec Kazi zdradzał matkę, być może w złości za to, że nie dała mu synów. Kazia była zawsze praktyczna i zaradna, ale nie chciała zostać gospodynią domową i wyruszyła w świat ze swej wsi, dając siostrom wzór do naśladowania. Ziuta najmocniej rozpaczała, gdy śmierć zabrała jej matkę przedwcześnie, i z tą pamięcią śmierci musiała iść dalej przez początkowo niechciane życie. Aż do momentu, w którym zaskoczyła ją starość. Waci nic nie zaskakuje, Wacia jakby zastygła i jej życiowy bezruch jest odpowiedzią na wszelkie zawirowania losu, które nie miały na nią destrukcyjnego wpływu. Bo siostrom było bardzo ciężko. Musiały radzić sobie w sytuacjach, w których opuszczali je mężczyźni, ale przede wszystkim wówczas, gdy nie można było na nikim polegać. Kazia dała życie Gabrysi, choć ta czuła, że za matkę ma także Ziutę. Kiedy rozczarował ją jej mężczyzna i polski system, wyjechała do Afryki. Część tej egzotyki podarowała także swojej matce. A potem córce. Bo to Marta o wszystkim nas informuje, choć powieść formalnie złożona jest z kilku monologów. I ze wspomnień. Bardzo ważnych, fragmentarycznych, niemożliwych do uporządkowania. Ziuta twierdzi, że w historii jedno powinno wypływać z drugiego. Tutaj mamy przede wszystkim fragmentaryczność i uzupełnienia. Opowieści kobiet, które solidarnie szły przez życie z podniesioną głową. Przekazując sobie siłę, ale też rodzaj specyficznego, silnego wsparcia. To książka będąca barwnym obrazem życia w Polsce czasu wojny, w zawirowaniach powojennych, w okresach bardzo trudnych dla bohaterek. To historia znikających lub nieobecnych mężczyzn, wobec których bohaterki musiały stanąć w trudnej opozycji. To także opowieść o tym, czemu kobiety w trzech pokoleniach mogły zaufać, w co uwierzyły i dzięki czemu przez wiele lat budowały między sobą tak silną więź. Marta w biografiach bliskich sobie kobiet odkrywa, kim się stała, a kim mogłaby być. Dlatego jest to w pewnym stopniu proza rozliczeniowa i bardzo osobista książka o kobiecej bliskości. Jest tu jednak także przesłanie bardzo uniwersalne. Dotyczące tego, w jaki sposób tworzy się w rodzinie solidarność na lata. Jak ta rodzina funkcjonuje dzięki temu, co przeżyte, oraz jak kształtują się relacje oparte przede wszystkim na wzajemnym zrozumieniu. *Jarosław Czechowicz*

krytycznym okiem

NOWOŚCI WYDAWNICZE Z WIELICKIEJ KSIĘGARNI

Andrzej Maleszka – Magiczne drzewo. Czas robotów.

Android stworzył stalowe osy. Każdy, kogo użądlą, zmienia się w robota. Na całym świecie ludzie przeistaczają się w maszyny. Mała grupka bohaterów ucieka jednak przed inwazją os. Muszą znaleźć magiczny przedmiot, który zmieni roboty z powrotem w ludzi. W pościg za nimi rusza Android i groźny waran. Olbrzymi słoń-robot walczy w ich obronie. Opowieści Magicznego Drzewa są podstawą znanego na całym świecie cyklu filmowego, nagrodzonego Emmy czyli telewizyjnym Oskarem za wyobraźnię, mądrość i humor.

Eric – Emanuel Schmitt „Zemsta i Przebaczenie"

Czy przebaczenie może okazać się najbardziej wyrafinowaną zemstą? Bliźniaczki łączy nierozerwalna, ale i trudna więź. Choć wyglądają identycznie, jedna z nich od najmłodszych lat budzi powszechną sympatię, a druga tylko niepokój. Jedna idzie lekko przez życie i spogląda na świat z radością, a druga trawi nieokiełznana żądza destrukcji i zemsty. Dokąd prowadzi zemsta, a dokąd przebaczenie? Wynik walki między sumieniem, a instynktownym pragnieniem odwetu nie zawsze jest oczywisty.

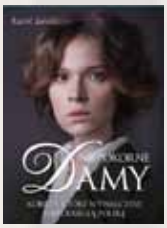

Kamil Janicki – Niepokorne Damy

Niepokorne damy. Kobiety, które wywalczyły niepodległą Polskę. Przekonywano je, że są słabe, chwiejne, pozbawione właściwej tylko mężczyznom determinacji oraz siły. One były tego zaprzeczeniem. Nawet jeśli musiały zrobić coś w męskim przebraniu i pod fałszywym nazwiskiem. Kobiet takich jak one były setki. Niepokornych i nieugiętych. Prawdziwych wojowniczek, bez których nie byłoby wolnej Polski.

Maciej Lisak

RELIKWIE ŚW. JANA PAWŁA II W WIELICZCE

Od dziś św. Jan Paweł II będzie również obecny w waszej wspólnocie parafialnej poprzez swoje relikwie, które wprowadziliśmy do tej świątyni. - mówił kardynał Stanisław Dziwisz podczas odpustowej Eucharystii w parafii św. Klemensa w Wieliczce.

25 listopada odbyły się uroczystości odpustowe w Parafii św. Klemensa, a także zostały wprowadzone Relikwie św. Jana Pawła II. Uroczystości przewodniczył ks. kard. Stanisław Dziwisz, który na początku homilii, przypomniał patrona parafii – św. Klemensa, papieża i męczennika. Ks. Kardynał przypomniał też postać św. Jana Pawła II, który wyraźnie wpisał się w historię Wieliczki, odwiedzając wielokrotnie parafię św. Klemensa jako metropolita krakowski, a także duchowo podczas Światowych Dni Młodzieży w 2016 roku i teraz – przez swoje relikwie. – Szczęśliwym zrządzeniem Bożej Opatrzności, Wieliczce przypadł szczególny zaszczyt, ale też ogromne zadanie przyjęcia niezmierzonej rzeszy młodych pielgrzymów na czele z Ojcem Świętym Franciszkiem w pobliskich wielickich Brzegach (...) Bądźcie solą ziemi, umacniając waszą miłość małżeńską, wasze rodziny. Budujcie solidarną społeczność Wieliczki – miasta z tak wielkimi tradycjami. Budujcie żywy Kościół na tej ziemi. Niech Bóg będzie w centrum waszego życia osobistego, rodzinnego i społecznego. Parafia św. Klemensa w Wieliczce jest jedną z najstarszych w Archidiecezji Krakowskiej. Świątynia powstała na początku XIV wieku w miejsce drewnianego kościoła pod tym samym wezwaniem. Jej patronem jest św. Klemens – papież i męczennik, który osobiście znał Apostołów i był świadkiem rodzącego się Kościoła. W uroczystościach odpustowych uczestniczyło wielu zaproszonych księży, Burmistrz Artur Kozioł, Zastępca Burmistrza Piotr Krupa oraz mieszkańcy Wieliczki. *UMiG Wieliczka*

fot. UMiG Wieliczka

de lege artis / PORADY PRAWNE

CZYM JEST UMOWA O DZIEŁO?

Zapewne wielokrotnie słyszeliśmy sformułowanie, iż ktoś zamiast umowy o pracę lub umowy zlecenia dostaje od pracodawcy propozycję zawarcia umowy o dzieło. Czym tak naprawdę jest umowa o dzieło?

Umowa o dzieło została zdefiniowana w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 roku kodeks cywilny w artykułach od 627 do 646. Jak sama nazwa tej umowy wskazuje, w umowie o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Oczywiście przyjmującym zamówienie jest ta osoba, która później fizycznie wykona dzieło. Zamawiający to zaś ten kto zamawia wykonanie określonego dzieła i za nie płaci. Dotyczy to zatem tylko i wyłącznie wykonania określonego dzieła np. mebli, obrazu, ubrania. Umowa ta nie ma wiele wspólnego z umową o pracę, która charakteryzuje się innymi cechami.

Wykonującemu dzieło należy się wynagrodzenie. Jego wysokość można określić przez wskazanie podstaw do jego ustalenia. Jeżeli strony nie określiły wysokości wynagrodzenia ani nie wskazały podstaw do jego ustalenia, poczytuje się w razie wątpliwości, że strony miały na myśli zwykłe wynagrodzenie za dzieło tego rodzaju. Jeżeli także w ten sposób nie da się ustalić wysokości wynagrodzenia, należy się wynagrodzenie odpowiadające uzasadnionemu nakładowi pracy oraz innym nakładom przyjmującego zamówienie. Warto w umowie o dzieło od razu zawrzeć informacje o wynagrodzeniu lub sposobach jego wyliczenia, gdyż w razie braku takich informacji możemy narazić się na konflikt stron umowy.

Kodeks cywilny dosyć dokładnie precyzuje kwestie materiałów do wykonania dzieła. Jeżeli materiałów na wykonanie dzieła dostarcza zamawiający, przyjmujący zamówienie powinien ich użyć w sposób odpowiedni oraz złożyć rachunek i zwrócić niezużytą część. Jeżeli materiał dostarczony przez zamawiającego nie nadaje się do prawidłowego wykonania dzieła albo jeżeli zajdą inne okoliczności, które mogą przeszkodzić prawidłowemu wykonaniu, przyjmujący zamówienie powinien niezwłocznie zawiadomić o tym zamawiającego. To zatem strony decydują w umowie, kto dostarczy materiałów na wykonanie dzieła.

Jeżeli przyjmujący zamówienie opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym, zamawiający może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do wykonania dzieła, np. jeżeli termin wykonania mebli kończy się w dniu 31 grudnia danego roku, a stolarz przyjeżdża na pomiar w dniu 30 grudnia to wiadomym jest, że dzieła nie wykona w terminie.

Jeżeli przyjmujący zamówienie wykonywa dzieło w sposób wadliwy albo sprzeczny z umową, zamawiający może wezwać go do zmiany sposobu wykonania i wyznaczyć mu w tym celu odpowiedni termin. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu zamawiający może od umowy odstąpić albo powierzyć poprawienie lub dalsze wykonanie dzieła innej osobie na koszt i niebezpieczeństwo przyjmującego zamówienie. Do odpowiedzialności za wady dzieła stosuje się odpowiednio przepisy o rękojmi przy sprzedaży. Jeżeli zamawiającemu udzielono gwarancji na wykonane dzieło, przepisy o gwarancji przy sprzedaży stosuje się odpowiednio. Zatem w razie wadliwego wykonania dzieła zamawiający posiada odpowiednie narzędzia do dochodzenia swych roszczeń.

Zamawiający nie może odmówić zapłaty wynagrodzenia mimo niewykonania dzieła, jeżeli przyjmujący zamówienie był gotów je wykonać, lecz doznał przeszkody z przyczyn dotyczących zamawiającego. Jeżeli do wykonania dzieła potrzebne jest współdziałanie zamawiającego, a tego współdziałania brak, przyjmujący zamówienie może wyznaczyć zamawiającemu odpowiedni termin z zagrożeniem, iż po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu będzie uprawniony do odstąpienia od umowy.

W braku odmiennej umowy przyjmującemu zamówienie należy się wynagrodzenie w chwili oddania dzieła. Jeżeli dzieło ma być oddawane częściami, a wynagrodzenie zostało obliczone za każdą część z osobna, wynagrodzenie należy się z chwilą spełnienia każdego ze świadczeń częściowych.

Zamawiający obowiązany jest odebrać dzieło, które przyjmujący zamówienie wydaje mu zgodnie ze swym zobowiązaniem. Dopóki dzieło nie zostało ukończone, zamawiający może w każdej chwili od umowy odstąpić płacąc umówione wynagrodzenie. Jednakże w wypadku takim zamawiający może odliczyć to, co przyjmujący zamówienie oszczędził z powodu niewykonania dzieła. Oznacza to, że jeżeli poinformujemy wykonawcę dzieła, że już go nie chcemy to i tak musimy zapłacić za to co zostało już wykonane.

Umowa o dzieło, którego wykonanie zależy od osobistych przymiotów przyjmującego zamówienie, rozwiązuje się wskutek jego śmierci lub niezdolności do pracy. Dotyczy to m. in. kwestii wykonywania dzieł przez artystów.

Warto dodać na koniec, iż roszczenia wynikające z umowy o dzieło przedawniają się z upływem lat dwóch od dnia oddania dzieła. Jeżeli dzieło nie zostało oddane termin dwóch lat liczymy od dnia, w którym zgodnie z treścią umowy dzieło miało być oddane.

Radca prawny Paweł Cieśla
tel. 694 402 783
aic.kancelaria@gmail.com

BARBÓRKA W MEDIATECE

4.12.2018 r. od godz. 10:00

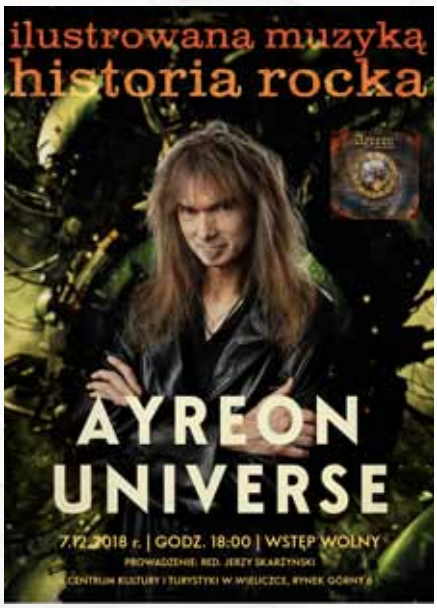

KULTURALNY ROZKŁAD JAZDY / GRUDZIEŃ 2018

1.12	sobota	godz. 18:00, CER Solne Miasto, mecz 7r Solna Wieliczka vs Joker Świecie Kino Kampus, premiera filmu „Grinch" Kampus Wielicki, XVIII Otwarty Powiatowy Turniej Szachowy MKS MOS Wieliczka
3.12	poniedziałek	godz. 17:00, Wielicka Mediateka, Poniedziałkowy Klub Seniora - Chiny
4.12	wtorek	godz. 10:00, CKiT, MAMMA MIA: Rodzinne harce godz. 10:00, Wielicka Mediateka, Barbórka w Mediatece godz. 10:00, Wielicka Mediateka, Rozmowy przy wspólnym stole - BOŻE NARODZENIE
5.12	środa	godz. 17:00, świetlica środowiskowa w Janowicach, Spotkanie ze św. Mikołajem oraz spektakl teatralny „Przygody św. Mikołaja" godz. 17:00, Wielicka Mediateka, Spotkanie ze św. Mikołajem oraz spektakl teatralny „Skrzat Titelitury" godz. 18:30, świetlica środowiskowa w Sygneczowie, Spotkanie ze św. Mikołajem oraz spektakl teatralny „Przygody św. Mikołaja"
6.12	czwartek	godz. 17:00, CKiT, Spotkanie ze św. Mikołajem oraz spektakl teatralny „Przygody św. Mikołaja" godz. 18:00, CKiT, BY ZDROWYM BYĆ: Jesienne przesilenie godz. 18:00, świetlica środowiskowa w Mietniowie, Spotkanie ze św. Mikołajem oraz spektakl teatralny „Opowieść wigilijna" godz. 18:00, świetlica środowiskowa w Lednicy Górnej, Spotkanie ze św. Mikołajem oraz spektakl teatralny „Skrzat Titelitury" godz. 18:30, świetlica środowiskowa w Kokotowie, Spotkanie ze św. Mikołajem oraz spektakl teatralny „Przygody św. Mikołaja" godz. 17:00-20:30, CER Solne Miasto, Spotkanie ze Św. Mikołajem w sali zabaw
7.12	piątek	godz. 18:00, CKiT, ILUSTROWANA MUZYKĄ HISTORIA ROCKA: Ayreon „Ayreon Universe" Kino Kampus, premiera filmu „Bohemian Rhapsody"
8.12	sobota	godz. 17:00, świetlica środowiskowa w Sułkowie, Spotkanie ze św. Mikołajem oraz spektakl teatralny „Przygody św. Mikołaja" godz. 19:00, CKiT, W GABINECIE FILMOWYCH CIENI: „Blue Velvet", reż. David Lynch Kampus Wielicki, Kuźnia Wiedzy – „Jak skonstruować koło bez użycia cyrkla" warsztaty dla młodych odkrywców
12.12	środa	godz. 17:00, Zamek Żupny, Spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Żup Krakowskich: „Sól w Biblii i w literaturze patrystycznej"
13.12	czwartek	Kampus Wielicki, Kabaret Ani Mru Mru – 18:00 i 20:30 (bilety Kino Kampus)
14.12	piątek	godz. 11:00, Zamek Żupny, Senior w Muzeum: „Z kolekcji Czartoryskich"
15.12	sobota	godz. 9:00-16:00, CER Solne Miasto, Turniej Piłkarski - Szkoła Futbolu Staniątki Kampus Wielicki, Studio Dobrego Smaku, Warsztaty piernikowe
16.12	niedziela	godz. 10:00 i 12:30, Zamek Żupny, Mama, Tata i Ja: „Z wizytą u Czartoryskich" godz. 11:00-17:00, CER Solne Miasto, Jarmark Świąteczny godz. 9:00-17:00, CER Solne Miasto, Zawody w gimnastyce artystycznej Kampus Wielicki, Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Prezesa PPR
17.12	poniedziałek	godz. 17:00, Wielicka Mediateka, Poniedziałkowy Klub Seniora - Matejko - kontrowersyjna historia pędzlem malowana
18.12	wtorek	godz. 16:15, CKiT, Klub Przyjaciół Wieliczki zaprasza na 13. spotkanie z cyklu „O Wieliczce piszą..." „Regionalista Małopolski" zeszyt 18. (Małopolski Związek Regionalnych Towarzystw Kultury w Krakowie, 2018) godz. 17:30, CKiT, 58. spotkanie z cyklu „Z kart historii Polski i Wieliczki" –„Wspomnienie o Leopoldzie Lis Kuli (1896-1919), jednym z najmłodszych oficerów Legionów Polskich" - Anna Kisiel z KPW, powinowata L. Lis Kuli. Pamiętamy o 37. rocznicy wprowadzenia w Polsce stanu wojennego 13.12.1981 r. - prezentacja biogramu śp. Lecha Kołodziejczyka (1942- 2018) i filmu pt. „Niewidzialni drukarze"
19.12	środa	Kino Kampus, premiera filmu „Aquaman"
23.12	niedziela	godz. 12:00, Rynek Górny, WIGILIA DLA MIESZKAŃCÓW
27.12	czwartek	Kino Kampus, premiera filmu „Spiderman"
29.12	sobota	godz. 18:00, CER Solne Miasto, Mecz 7r Solna Wieliczka vs AZS Uni Opole
do 2.12		Zamek Żupny, prezentacja Statutu dla Krakowskich Żup Solnych z 1368 r. i Opisu Żupy z 1518 r.
do 4.12		Kopalnia Soli, trasa turystyczna, wystawa „W drodze do Niepodległości"
do 31.12		Muzeum w kopalni soli, wystawa „Królewskie kopalnie soli w Wieliczce i Bochni" Jubileusz XX-lecia plenerów Dziedziniec Zamku Żupnego, ekspozycja historyczna „Granice Rzeczypospolitej 1918-1945"
do 19.05.2019 r.		Zamek Żupny, wystawa „Piękno stołu. Zastawy z kolekcji Czartoryskich"

JARMARK ŚWIĄTECZNY W „SOLNYM MIEŚCIE"

Każdy kto odwiedzi Centrum „Solne Miasto" 16 grudnia br. w godzinach od 11:00 do 17:00 będzie miał okazję poczuć prawdziwą magię Świąt ! W tym dniu na PATIO odbędzie się Jarmark Świąteczny i jak co roku, będzie smacznie, lokalnie i bardzo świątecznie. Patronat nad wydarzeniem objął Burmistrz Wieliczki Artur Kozioł. Na stoiskach naszych wystawców będzie można nabyć między innymi świąteczne dekoracje, stroiki, choinki ozdobne, ręcznie malowane bombki, wyroby drewniane, ceramiczne i wiele innych. Serdecznie zapraszamy!

RUSZAJĄ ZAPISY NA PÓŁKOLONIE

W „SOLNYM MIEŚCIE"

Centrum Edukacyjno-Rekreacyjne „Solne Miasto" w Wieliczce zaprasza do zapisów na półkolonie zimowe 2019. Półkolonie odbędą się w dwóch turnusach w terminach 14-18 stycznia oraz 21-25 stycznia 2019 r. dla dzieci w wieku 7-12 lat. Zajęcia będą odbywały się w godzinach 8:00 – 16:00 na terenie Centrum „Solne Miasto".

14-18 stycznia 2019 – półkolonia taneczno-sportowa (dla dzieci nie zainteresowanych tańcem, będą odbywały się zajęcia sportowe na hali), półkolonia piłkarska

21-25 stycznia 2019 – półkolonia taneczno-sportowa (dla dzieci nie zainteresowanych tańcem, będą odbywały się zajęcia sportowe na hali)

W programie: zajęcia na basenie połączone z nauką pływania, lodowisko, ścianka wspinaczkowa, zajęcia sportowe na hali, zabawy i gry zespołowe, seanse filmowe, sala zabaw, piłkarzyki, warsztaty: artystyczne i taneczne. Zapraszamy do zapisów, które odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-16:00 pod numerem telefonu: 12 297 39 59, 12 297 39 60. Oferujemy: profesjonalną opiekę, śniadanie na start aktywnego dnia, dwudaniowy obiad + deser w Bistro FRUGI, ubezpieczenie. Więcej informacji na www.solnemiasto.eu.

SPOTKANIE ZE ŚW. MIKOŁAJEM W „SOLNYM MIEŚCIE"

Wizyta świętego Mikołaja, to jeden z najbardziej oczekiwanych przez dzieci dni w roku, dlatego z myślą o nich Centrum „Solne Miasto" zaprasza dzieci wraz z rodzicami na Spotkanie ze Świętym Mikołajem, które odbędzie się 6 grudnia na Sali zabaw „Solnego Miasta". W ramach spotkania ze Świętym Mikołajem odbędą się warsztaty robienia świątecznych ozdób, zabawy z animatorem oraz mini sesja świąteczna. Zachęcamy do zapisów: 12 297 39 59, dostępne są godziny spotkań: 17:00 – 18:00, 18:15-19:15, 19:30-20:30.

CENA BILETU: 19 zł

Solne Miasto Sp z o.o., 32-020 Wieliczka, ul. T. Kościuszki 15 e-mail: info@solnemiasto.eu www.solnemiasto.eu
SZCZEGÓŁY I ZAPISY: tel.: 12 297 39 59
Udział w wydarzeniu stanowi zgodę na wykorzystanie wizerunku do celów promocyjnych „SOLNEGO MIASTA"

SUKCESY SEKCJI PŁYWACKIEJ „SOLNE MIASTO”

W niedzielę 18 listopada br. „Solne Miasto” było reprezentowane na pływalniach w Tarnowie oraz w Myślenicach dzięki sekcji pływackiej działającej pod „skrzydłami” Centrum. W Tarnowie odbyła się Małopolska Liga Dzieci w zawodach pływackich, w której udział wzięła grupa trenera Wojtka, natomiast w Myślenicach odbył się Puchar Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” i tam „Solne Miasto” reprezentowali podopieczni trenerów Piotrka i Kuby. Okazji do radości z poprawy rekordów życiowych było bardzo wiele. Poza workami medali, które przywieźli zawodnicy z obydwu imprez pływackich, „Solne Miasto” wróciło z pucharami. Rocznik 2007 może się pochwalić pucharem za zajęcie III miejsca w klasyfikacji drużynowej, a sztafeta rocznika 2009 (zawodnicy: Zoya Żak, Agata Łuczak, Jan Rozumek, Oskar Wrześniak) pucharem za II miejsca w kategorii: 4x25 m stylem dowolnym. Świetne miejsca w klasyfikacji wielobojowej zajęli: III miejsce Oskar Wrześniak, IV Maciej Permus, VIII miejsce Kacper Osak oraz VII Blanka Łukasik oraz VIII Agata Łuczak. Ogromne gratulacje zawodników sekcji pływackiej „Solne Miasto” oraz trenerów!

7R SOLNA CZARNYM KONIEM ROZGRYWEK

7R Solna czarnym koniem rozgrywek I ligi. Po 11 kolejkach wielickie siatkarki zajmują drugie miejsce, mając na swoim koncie dziewięć zwycięstw oraz jedną porażkę. Mimo jednego meczu rozegranego mniej niż reszta stawki, strata do lidera wynosi tylko jeden punkt (ten mecz rozegrany został 28 listopada). Taka postawa naszej drużyny jest zaskoczeniem dla środowiska siatkarskiego, gdyż większość ekspertów nie typowała 7R Solnej do miejsca w czołówce ligi. Warto zaznaczyć coraz większe zainteresowanie meczami przez mieszkańców naszego miasta. W Solnym Mieście frekwencja rośnie z meczu na mecz, natomiast na ostatnie spotkanie, jakim były derby Małopolski w Tarnowie, udała się grupa ponad 70 fanów z Solnego Miasta. Kolejny mecz we własnej hali wieliczanki rozegrają dopiero 29 grudnia o godzinie 18, a naszym rywalem będzie AZS Uni Opole.

SUKCESY STOWARZYSZENIA SPORTOWEGO GRACJA

28 października w Dziwnowie nasze trenerki Kinga Fortuna, Liliana Śmiech oraz Aleksandra Małajewicz wraz ze swoimi podopiecznymi SS Gracja Wieliczka w składzie: Maja Salamaga, Karolina Król, Maja Rosiek, Olga Myszkowska, Sara Hankus, Weronika Królik zdobyły 7 miejsce na Mistrzostwach Polski w układach zbiorowych w gimnastyce artystycznej. Dodatkowo sukcesy naszych trenerek zostały zauważone już 6 października w Bielsko - Białej gdzie odbyły się Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodziczek. Trzy podopieczne SS Gracja: Ania Madeja, Maja Rosiek i Maja Salamaga dostały kwalifikację do Gdyni na Małą Olimpiadę (z czterech okręgów kwalifikacje uzyskiwało 12 zawodniczek). W dniach 12-14.10 podczas Małej Olimpiady na 47 zawodniczek dwie podopieczne dostały się do ścisłego finału w układzie ze skakanką. Wyniki Mai Salamaga i Mai Rosiek na Mistrzostwach Polski Młodziczek w Gdyni to 4 i 7 miejsce. *Agata Salamaga*

Ogromne gratulacje dla zawodniczek i trenerek! To największe sukcesy tego roku SS Gracja Wieliczka! Wielkie brawa!

fot. SS GRACJA

...by zdrowym być

NADMIAR ŚLUZU I FLEGMY

„Jeśli leczyłeś chorobę przez długi czas bez efektu, pamiętaj o śluzie"
- motto lekarzy TMC

Najczęściej nieprawidłowe funkcjonowanie śledziony, żołądka i nerek daje olbrzymią nadprodukcję wilgoci, która po jakimś czasie zaczyna gęstnieć i zamienia się w śluz. Śluz przeszkadza w przepływie energii. Śledziona jest odpowiedzialna za odporność przeciwwirusową a nadmiar smaku kwaśnego zaburza jej pracę. Wilgoć jest lepka, ciężka, uporczywa, spowalnia procesy fizjologiczne. Śluz produkowany jest przez trzustkę i oskrzela, ponieważ właśnie tam jest potrzebny. Dalszy spadek odporności prowadzi do kumulacji flegmy. W przypadku przeziębienia, trzustka produkuje zbyt dużo śluzu, którego trzeba się pozbyć. Śluz manifestuje się odkładaniem m.in. kamicą, zwapnieniem, arteriosklerozą itd. Właśnie katar jest mechanizmem obronnym organizmu i dzięki niemu organizm się oczyszcza. Wydzielina ta jest produkowana przez błonę śluzową nosa, aby unieszkodliwić i usunąć bakterie, wirusy, zanieczyszczenia i szkodliwe dla organizmu cząsteczki.

Należy wprowadzić zmiany w diecie: odstawić produkty mleczne, cukry, wysokoprzetworzone produkty żywnościowe, nadmiar owoców tropikalnych, schłodzone napoje gazowane, wieloskładnikowe obfite posiłki i pokarmy zbyt słodkie, ponieważ właśnie one powodują wytwarzanie śluzu. Rezygnujemy na 2 m-ce z nabiału i mięsa. Polubmy kiełki fasolki mung, czosnek, imbir, pieprz, curry, rzodkiew, pieczarki, rzepę, kapustę pekińską, sałatę, seler, rukiew wodną, wodorosty, persymonę, domowy ocet jabłkowy oraz miód, ponieważ te produkty usuwają śluz. Jesienią jedzmy dynię, bo m.in. korzystnie wpływa na wydzielanie śluzu z płuc, oskrzeli i gardła. Mąkę pszenną, ziemniaki i ryż, zastąpmy prażoną kaszą gryczaną, prosem, amarantusem i komosą ryżową (quinoa). Również syrop z marchwi, miodu i imbiru skutecznie usuwa nadmiar flegmy.

Ogólne zalecenie: wilgoć i śluz usuwamy przygotowując musli na bazie kaszy jaglanej lub gotując kaszę jaglaną z cynamonem i rodzynkami.

Herbatka usuwająca nadmiar śluzu.

Nadmiar śluzu z organizmu, zwłaszcza z jelita grubego i płuc, można usunąć dzięki łatwemu w przygotowaniu wywarowi, który okaże się również przydatny w likwidowaniu nawracających ostrych stanów zapalnych.

Składniki:
- 4 dag nasion kopru włoskiego
- 4 dag nasion kozieradki
- 4 dag nasion lnu
- 1 dag korzenia lukrecji

Wszystkie składniki należy wsypać do ok. 3,5 l zimnej wody i gotować na małym ogniu nie dłużej niż godzinę. Przez cztery tygodnie, kilka razy dziennie wypijać małą filiżankę wywaru. Kurację można stosować dłużej, w zależności od stanu organizmu. Wywar ten jest także stosowany jako wspaniały napój odżywczy podczas postu. Ale uwaga, korzeń lukrecji podnosi ciśnienie tętnicze krwi. (izla.pl).

Pamiętaj! Zawsze konsultuj się z lekarzem naturopatą. *Zdzisław Kapera*

SEKRETY STAREGO KREDENSU: KISZONA KAPUSTA

JAK ZROBIĆ DOMOWĄ KISZONĄ KAPUSTĘ?

Zbliża się zima. Jednym z najzdrowszych zimowych produktów, bogatych w witaminy C, B12, E, błonnik oraz korzystne dla organizmu probiotyki jest kiszona kapusta. Wspomaga nie tylko trawienie, ale też podtrzymuje odporność organizmu na infekcje. Najlepiej zakisić ją samodzielnie. Przygotuj główki kapusty białej tzw. cukrowej, sól kuchenną (niejodowaną-10 dag na 5 kg kapusty), kilka marchewek, torebkę kopru, parę jabłek („wanotki"), niekoniecznie, jeśli ich nie masz. Poszatkowaną kapustę układaj warstwowo przesypując solą, koprem i startą marchewką, wrzucając co jakiś czas jabłka, deptaj lub mocno ubijaj tłuczkiem w kamionkowej lub drewnianej beczce, odlewaj nadmiar soku. Czynność powtarzaj aż do wypełnienia beczki. Zostaw od góry 5 cm wolnego miejsca, gdyż kapuściany sok będzie się zbierać i może kipieć, przykryj liśćmi kapusty, dociśnij pokrywą, najlepiej drewnianą, przyłóż kamieniem. Po 3-4 dniach odkryj beczkę, przebij liście, aby odgazować kapustę i przenieś w chłodne miejsce (najlepiej do piwnicy). Jeśli nie masz piwnicy, kapustę można spasteryzować w słoikach (po tygodniu). Kapustę można wykorzystać do przygotowania różnych potraw i surówek. *Maria Woźniak – przewodnicząca KGW Janowice*

KRZYŻÓWKA

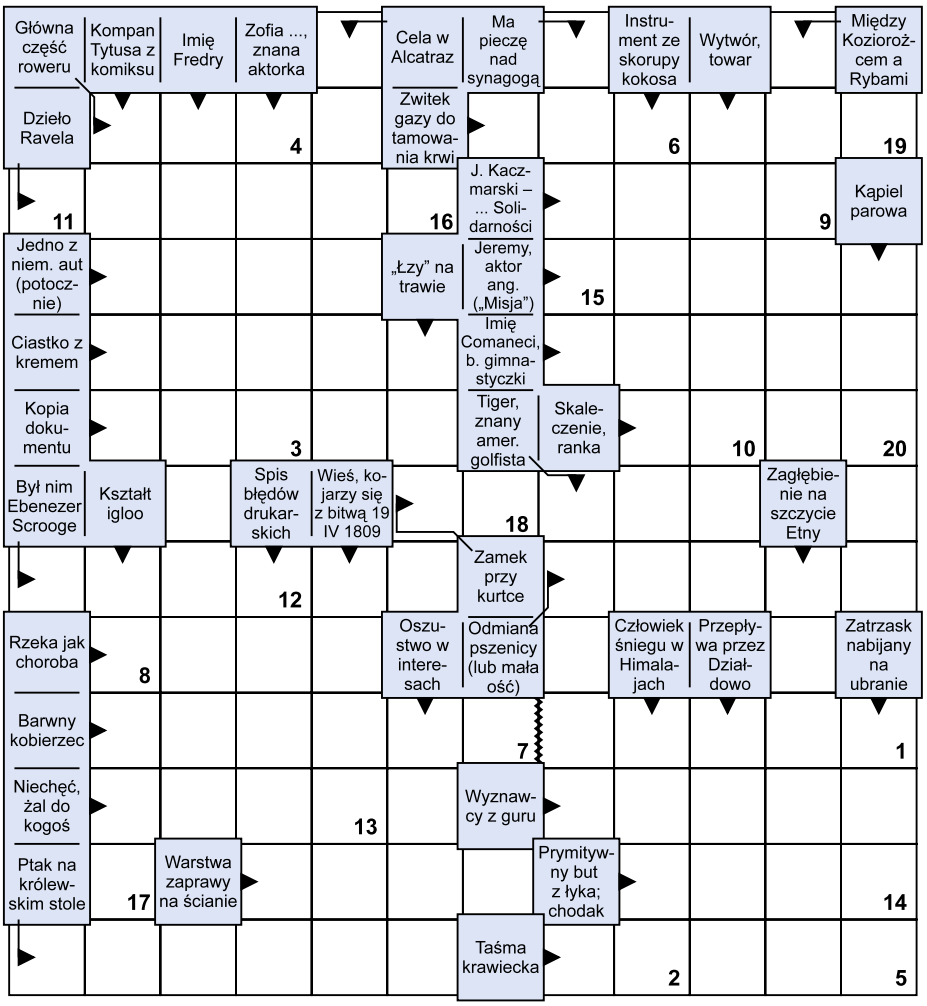

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 20 utworzą rozwiązanie - przysłowie polskie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Wśród osób, które nadeślą prawidłowe rozwiązanie krzyżówki do 21 grudnia 2018 r., na adres ckit@wieliczka.eu, rozlosujemy 3 vouchery o wartości 50 zł do wykorzystania w Bistro u Krzycha (Wieliczka, ul. Grottgera 32).

Hasło z wydania listopadowego: „KTO MA MIĘSO SZUKA OGNIA". 3 karnety (4 wejścia) na zajęcia fitness w wybranej świetlicy środowiskowej otrzymują: **Halina Hankus**, **Małgorzata Pląder**, **Marzena Gałuszka**. Gratulujemy!

BISTRO u Krzycha

WIELICZKA, UL. GROTTGERA 32

ZNAJDŹ 8 SZCZEGÓŁÓW, KTÓRYMI RÓŻNIĄ SIĘ OBRAZKI

rys. Joanna Krawczyk

Małopolski Bank Spółdzielczy

Zawsze Twoim Bankiem

Oddziały MBS

Oddział w Wieliczce
- ul. Kilińskiego 2, tel.12 278 13 95

Oddziały w Krakowie
- ul. Wysłouchów 4, tel. 12 654 56 16
- ul. Wodna 2, tel. 12 655 23 68

Oddział w Niepołomicach
- ul. Kościuszki 20, tel. 12 281 10 30

Oddział w Kłaju
- Kłaj nr 654, tel. 12 284 14 33

Oddział w Myślenicach
- Myślenice, Rynek 16, tel. 12 272 02 24

Oddział w Gdowie
- Rynek 106, tel. 12 251 60 00

Filie MBS

Filie w Wieliczce
- Pl. Kościuszki 1, tel. 12 289 01 65
- ul. Słowackiego 29 (Budynek Starostwa Powiatu)
- ul. Wincentego Pola 4b, tel. 12 288 33 80

Filia w Krakowie
- ul. Balicka 263, tel. 12 265 03 74

Filia w Węgrzcach Wielkich
- Węgrzce Wielkie 266/1, tel. 12 251 11 12

Filia w Niepołomicach
- ul. Szeroka 1, tel. 12 281 12 79

Filia w Zabierzowie Bocheńskim
- Zabierzów Bocheński 53, tel. 12 250 16 60

Filia w Myślenicach
- Rynek 8/9, tel. 12 272 66 10

Centrala Małopolskiego Banku Spółdzielczego

ul. Kilińskiego 2, Wieliczka, tel.: 12 278 14 66 , fax: 12 289 44 40

e-mail: info@mbsw.pl

www.mbsw.pl